ԱՐՁԻՎ ARDZIV

ՀՅԴ ԳԵՄ-Ի ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ ❖ OFFICIAL ORGAN OF ARF YOC ❖ ORGANE OFFICIEL DE LA FRA OJC

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1996 ❖ JANUARY 1996 ❖ Ե ՏԱՐԻ ԹԻՎ 7. VOL. 5 NO. 7 $3.00

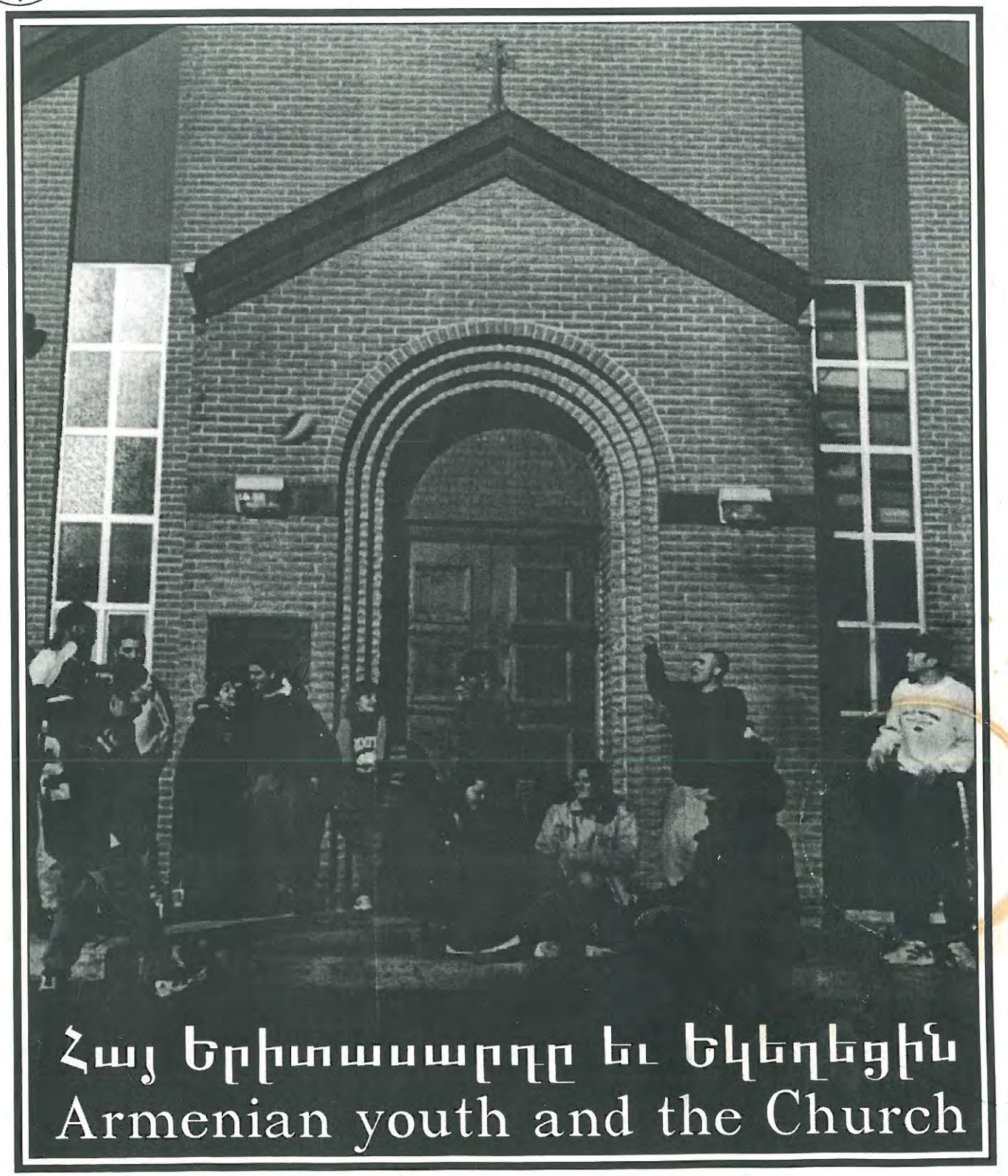

Հայ երիտասարդը եւ եկեղեցին
Armenian youth and the Church

Հ.Յ.Դ. Գ.Ե.Մ.-ի ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ		A.R.F. Y.O.C. CHAPTERS	
ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹ	Մոնթրէալ	Montreal	LEVON SHANT
ՍԻՄՈՆ ԶԱՒԱՐԵԱՆ	Թորոնթօ	Toronto	SIMON ZAVARIAN
ՊԵԿՈՐ ԱՇՈՏ	Լաւալ	Laval	PEGOR ASHOD
ԱՐԱՐԱՏ	Համիլթըն	Hamilton	ARARAD
ՅԱՌԱՋ	Սէնթ Քաթրինպ	Saint Catherines	HARATCH
ԱՐԱՄ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ	Քէմպրիճ	Cambridge	ARAM MANOUGIAN
ԱՐՇԱՒԻՐ ՇԻՐԱԿԵԱՆ	Վանքուվըր	Vancouver	ARHSAVIR SHIRAGIAN
ՔԵՌԻ	Ուինտզըր	Windsor	KERI

ARDZIV

Official organ of the A.R.F.Y.O.C.

Board of Editors

Sonia Parseghian
Sarine Der Kaloustian
Garen Megeurditchian
Shant Jamgotchian
Jocelyn Hanachian
Verkine Khatchadourian
Nora Demirjian
Kevork Kazezian

Ontario Correspondent

Shant Ghazarian

Administrator

Garine Hovsepian

Director of Marketing

Manuel Keusseyan

Office

3401 Olivar-Asselin,
Montreal, Quebec
H4J 1L5
Canada
Tel./Fax: (514) 331-6548

Publisher

ARDZIV Armenian Youth of Canada

ARFYOC Youth Corps in Artsakh (July-August 1996)

This is your opportunity to go to Armenian and Artsakh and work for the betterment of the homeland

For further information call the ARFYOC Central Executive office at (514) 331-6548

(names must be submitted by June 15, 1996)

Annual Subscription Rates: $15 for members and non-members, Single copy $3, United States $15US, Overseas $20US. GST is included in all domestic subscriptions. Printed in Canada: Copies mailed first class

ARDZIV

3401 Olivar-Asselin
Montreal, PQ, H4J 1L5
Tel./Fax: (514) 331-6548

«ԱՐԾԻՒ»ի մէջ տեղ գտած յօդուածները կ'արտայայտեն վանոնք ստորագրողներուն կարծիքները միայն։

The views expressed in ARDZIV reflect solely the views of the authors themselves.

«ԱՐԾԻՒ» պարբերաթերթի խմբագրական կազմը շնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլոր անոնց, որոնք օգնեցին այս թիւի հրատարակչական աշխատանքներուն։

ՄԱՐՏ 1996 / MARCH 1996 Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7. VOL. 5 NO. 7 $3.00

ԱՐԾԻՒ

ARDZIV

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ
EDITORIAL

➲Հայ եկեղեցին եւ հայ երիտասարդը.....4
The Armenian Church and the youth.....4

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԸ ԵՒ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
ARMENIAN YOUTH AND THE CHURCH

➲Ետդարձը կարելի է, անկարելի բան չկայ 5
ՏԷՐ ԱՐՄԷՆ Ա. ՔՀՆՅ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

➲Ս. Էջմիածնի եւ Կիլիկեան կաթողիկոսական դարաւոր Աթոռներուն յարաբերութիւնը Հայաստանի անկախացումէն ետք 6
ՌԱՖԱՅԷԼ

➲Վեհափառ Հօր երիտասարդական Հանդիպումը 8
Շանթ ժամկոչեան

➲ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ 9
Կարին Յովսէփեան

➲Եկեղեցի յաճախ"լ 10
Ժոսլին Հանաշեան

➲Excerpts from *"In search of spirtual life" / "How I see Youth"*..... 11
Compiled by S.D.K.

ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

➲ Monthly Chronology of Events in Armenia and Nagorno Karabakh 12

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԸ ԻՐԵՆՑ ՄՏԱՀՈՒՄՆԵՐՈՎ

➲ՊԵՏՕ 14
Քրիստափոր

➲Armenian Students' Congress 16

➲ՁԻՁԻԼ ԿԱՄ ՁՁԻՁԻԼ 17
Գէորգ Գազեզեան

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՇԱԿԱՆ
EDUCATIONAL

➲Կիլիկեան ջարդեր 12

ՄՇԱԿՈՅԹԱՅԻՆ
CULTURAL

➲Critic's corner 17
The Critic

➲BARENAKED LADY.....18
J.C.

➲Astrology.....19
Sonia Parseghian

➲The Horoscope.....20
Psychic Sonia

➲Armenia, For Ever.....22
Hera Tchaderian

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԷ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

➲.....21

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄՐՑՈՒՄԻ ԲԱԺԻՆ.....23

ԱՐԾԻՒ

Հ.Յ.Դաշնակցութեան Գանատայի երիտասարդական միութեան պարբերաթերթ

ARDZIV

OFFICIAL ORGAN OF A.R.F. ARMENIAN YOUTH ORGANIZATION OF CANADA

ORGANE OFFICIEL DE F.R.A. ORGANISATION DE LA JEUNESSE ARMENIENNE DU CANADA

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ

Սոնիա Բարսեղեան
Կարէն Մկրտրիչեան
Շանթ Ժամկոչեան
Վերգին Խաչատուրեան
Նորա Տէմիրճեան
Գէորգ Քազէզեան
Ժոսլին Հանաշեան
Սարին Տէր Գալուստեան

Կողքի նկար՝ Արազ Դաւիթեան

Հայ եկեղեցին եւ հայ երիտասարդը

Վեհափառ Հօր այցելութիւնը եւ յատկապէս երիտասարդութեան հետ ունեցած իր հանդիպումը մեր ուշադրութիւնը կեդրոնացուց երիտասարդութեան շուրջ որ Հայ եկեղեցւոյ ու ժողովուրդին ապագան կը ներկայացնէ: Ու մեզ բերաւ հարցադրման մը դիմաց. Ի՞նչ է Հայ եկեղեցւոյ նշանակութիւնը հայ երիտասարդին համար:

Սփիւռքահայ երիտասարդութեան մեծամասնութիւնը որ գործօն է հայ կազմակերպութիւններէն ներս, ընդհանրապէս կը նախընտրէ քաղաքական, մշակութային եւ մարզական գործունէութիւնը, հետաքրքրութեան պակաս ցուցաբերելով հայ եկեղեցիին հանդէպ:

Սակայն կը մոռնանք յաճախ որ հայ եկեղեցին հսկայ տեղ կը գրաւէ հայու ինքնութեան մէջ: Հայ եկեղեցին կը մարմնաւորէ Հայոց պատմութիւնն ու մշակութային ժառանգը: Մեր ինքնութենէն անբաժան մաս մըն է որ մեզ կապի մէջ կը պահէ մեր աւանդութիւններուն հետ, մեզ զինելով՝ ձուլման դէմ:

Այս ընկերութեան մէջ, հայ եկեղեցին կրնայ առատ աղբիւր ըլլալ մեր հոգեւոր աշխարհին: Հայ եկեղեցին ներշնչարան պէտք է ըլլայ հայ հոգիին: Տակաւին, հայ եկեղեցին կրնայ նաեւ առաջնորդել սփիւռքահայ երիտասարդը իր ինքնութեան տագնապի պահերուն: Սակայն, երիտասարդութեան մօտ հոգեկան առաջնորդ հանդիսանալու համար, անհրաժեշտ է որ հայ եկեղեցին ներգրաւէ՛ երիտասարդութիւնը:

Վերջապէս, որոշ գաղութներէ ներս, հայ եկեղեցին, տարբերելով այլ կազմակերպութիւններէ, ընդհանրապէս զերծ է քաղաքական ու կուսակցական բաժանումներէ ու հայ երիտասարդին կրնայ պարգեւել միութեան ու պատկանելիութեան զգացում:

Հայ երիտասարդութիւնը պէտք չէ անտեսէ հայ եկեղեցւոյ ներկայացուցած կարեւորութիւնն ու արժէքը: Պէտք է անդրադառնայ հայ եկեղեցւոյն մեծ դերին հայ գաղութներէն ներս ու մասնակից դառնայ անոր, ըլլայ այդ առնուազն եկեղեցի յաճախելով մինչեւ իսկ աշխուժօրէն մասնակցելով անոր կազմակերպչական գործերուն: Պէտք է հրաժարինք հայ եկեղեցին միայն իբր պահպանողական ու աւանդապաշտ հաստատութիւն մը տեսնելէ: Եթէ այդ է պարագան, կը պարտինք այժմէականացնել մեր եկեղեցին: Հայ երիտասարդը մեծ բան ունի շահելիք հայ եկեղեցիէն: Սակայն Հայ եկեղեցիին ու մեր հոգեւոր հայրերուն կը մնայ առնել առաջին քայլերը՝ ներգրաւելու հայ երիտասարդը, անոր ծանօթացնելով իր արժէքներուն ու ցոյց տալով օգուտը զոր հայ եկեղեցին կրնայ բերել հայ երիտասարդին կեանքին մէջ:■

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ
EDITORIAL

The Armenian Church and the youth

His Holiness Karekin I's visit at the beginning of 1996 has focussed the attention, among other things, on the youth who represent the future of the Armenian church and nation.

This brings us to the question of what the church represents for the youth.

In the Diaspora, most of the young Armenians like being active in various political, cultural and athletic Armenian organizations. On the other hand, there is an apparent lack of interest in the church. It is hard to conceive for us that the Armenian church is a major component of our identity.

In the society that we live in, the Armenian church can be a much needed source of spirituality. However, in order to be a spiritual guide for the youth, the Armenian church must make an effort to reach out to young adults. Moreover, the church can bring some answers to the identity crisis facing young Armenians in the Diaspora. In fact, His Holiness Karekin's encounter with the youth was a step forward in that direction.

The Armenian church embodies the Armenian history and cultural heritage. It is an integral part of our identity. By giving us the opportunity to be in touch with our traditions, the church can become a strong shield against assimilation.

Finally, in difference of the other community institutions, the church, in some communities, transcends all political divisions and gives a sense of unity to the Armenian Youth. The Armenian youth should therefore not disregard the importance and worth of the Armenian church. It should acknowledge its role within the Armenian community and take part in that role whether by simply attending church or actively getting involved in it. The youth should not merely see the Armenian Church as an old fashioned, traditionalist and uninteresting institution. If this is so, then the youth should work to modernize it. It has a lot to gain from it. However, the Armenian Church should take the first step into attracting the interest of the Youth by modernizing its institutions and showing the Armenian youth what it can gain from the Armenian church.■

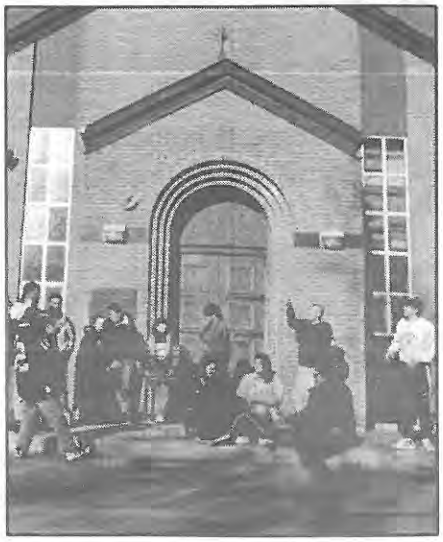

ՏԵՍԱՆԿԻՒՆ

Ետդարձը կարելի է, անկարելի բան չկայ

ՏԷՐ ԱՐՄԷՆ Ա. ՔՀՆՅ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Տէր Հայր, յոդուածով մը կրնա՞ս անդրադառնալ, թէ ինչո՞ւ հայ պատանին ու երիտասարդը եկեղեցի չեն յաճախեր:

«Արծիւ»ի համակրելի խմբագիրն է, որուն բերանացի պատասխանս չուշացուցի. _ Որովհետեւ քրիստոնեայ չեն, մկրտութեամբ քրիստոնէանալէ անդին չեն անցած:

Խի՞ստ էր պատասխանս, թերեւս. սակայն չի դադրիր ճշմարտութիւն ըլլալէ:

ՀԱՐՑՈՒՄ._ Ասոր համար յանցաւո՞ր է պատանին կամ երիտասարդը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ._ Ո՛չ: Անոնցմէ առաջ նախ կարկինը լայն բանալով ջանանք հասնիլ ցաւին արմատին: Որովհետեւ այսօրուան երիտասարդութեան կեցուածքը արդիւնք է եւ ոչ պատճառ: Այս չարիքին արմատը եթէ լայն հասկացողութեամբ չփնտռենք, ան պիտի շարունակէ քաղցկեղի նման կրծել ու ի վերջոյ մահացնել մեզ՝ իբրեւ հայ քրիստոնեայ:

Ոմանք կ'երթան մինչեւ Մեծ Եղեռն. _ Ո՞ւր էիր Աստուած...

Ոմանք կ'երթան մինչեւ համայնավարութեան հաստատումը մեր հայրենիքէն ներս, երբ անաստուածութիւնը եւ հակաքրիստոնէութիւնը բռնի կերպով պարտադրուեցան Հայաստանի մէջ:«Քրիստոնէութիւնը հաշիշ է...»

Սակայն ըստ ինծի, աւելի պէտք է հեռանալ, անցեալի խորքը, ու մօտենալ չարիքին՝ հայութենէ դուրս փնտռելով զայն, որովհետեւ այսօր, եկեղեցիէ հեռանալու իրողութիւնը համաշխարհային ախտ է, եւ մեր անտարբերութիւնը եւս արդիւնք է արտաքին ազդեցութեան:

Ինչո՞ւ եւ ինչպէ՞ս: Անցեալ դարու կէսերուն, ուսումնատենչ հայ երիտասարդներ գացին Եւրոպա, մտքի լոյս ամբարելու եւ իրենց ժողովուրդին վերադառնալով լուսաւորելու համար. այդպէս ալ եղաւ: Իսկ անոնցմէ մաս մը, օտար փիլիսոփաներու մտքի մարզանքներէն տարուած, Եւրոպայէն դարձան զինուած նիւթապաշտական գաղափարներով, ու ընկեր Փանջունիի նմանողութեամբ, մեր ժողովուրդին մէջ ցանեցին քայքայիչ որոմը: Ժամանակի ընթացքին, այդ վնասաբեր գաղափարները սպրդեցան մեր ազգային հաստատութիւններէն ներս եւս:

Մեծ Եղեռնը երբ պատահեցաւ, հակաքրիստոնէական այդ ցանուած սերմերը պարարտ հող գտան, ծլարձակեցան, իրենց մէջ ներգրաւեցին կրթական մշակներ ու մտաւորականներ, որոնք ափսոս, չէին գիտեր թէ ինչ աւեր կը գործէին, երբ կրօնական դաստիարակութիւնը, մանաւանդ Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ պատմութեան ուսուցումը յետին շարք կը նետէին...

Ու ահա հասած ենք տեղ մը, ուր 1700-ամեայ քրիստոնեայ կոչուող ժողովուրդ մը, Առաքելական կոչուելու առանձնաշնորհումը ունեցող ժողովուրդ մը, իր ջախջախիչ մեծամասնութեամբ, այո՛ մի զարմանաք, ջախջախիչ մեծամասնութեամբ կ'ապրի անուանական քրիստոնէութիւն մը. ինչպէս վերը ըսի, լոկ մկրտութենէ ստացուած ու հոն ալ աւարտած:

Նոր սերունդին ծնողներն իսկ չեն վարժուած եկեղեցի յաճախելու. ալ ինչպէ՞ս վարժեցնեն, խրախուսեն, քաջալերեն իրենց զաւակները, որպէսզի եկեղեցի յաճախեն, Սուրբ Գիրք կարդան, աղօթեն, ի վերջոյ, ձեւով մը քրիստոնեայ ըլլալնին արտայայտեն:

Հայց. առաք. եկեղեցւոյ գոյութեան իսկ սպառնացող այս կացութիւնը զգացող մտահոգ անձիք, լուծում մը գտնելու ճիգին մէջ ստեղծած են նոր վէճ մը._ հաւը հարկիթէ՞ն կ'ելլէ, թէ ոչ հաւկիթը՝ հաւէն. այսինքն.

_ Փոքրիկին կրօնական դաստիարակութեան պատասխանատուն ծնո՞ղքն է թէ ոչ դպրոցը. ուշադրութիւն, եկեղեցին դեր չունի... ժամանակին ալ, յոյն իմաստասէրներ եւ եկեղեցա-

⇨6

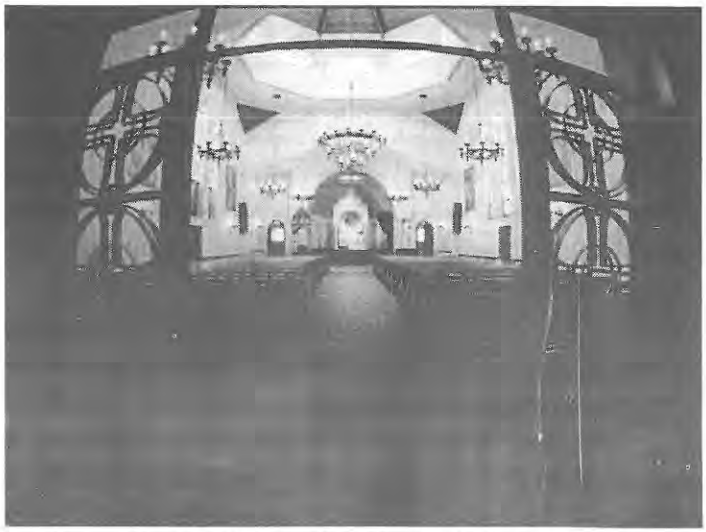

Սուրբ Յակոբ Հայոց Առաքելական Մայր Եկեղեցի

Լուսանկար՝ Հրայրի

Ս. Էջմիածնի եւ Կիլիկեան կաթողիկոսական դարաւոր Աթոռներու յարաբերութիւնը Հայաստանի անկախացումէն եւրկ

Հայաստանեայց եկեղեցին (Մայր Հայրենիքի թէ Արտերկրի բոլոր եկեղեցիները) Ազգային եկեղեցի կը կոչուի, որովհետեւ իր առաքելութիւնը հայ ժողովուրդի ծիրէն ներս կը սահմանափակէ եւ այլ ժողովուրդներ հայ քրիստոնեայ դարձնելու աշխատանք չի տանիր: Իր մտահոգութեան կեդրոնը հայ ժողովուրդն է: Ազգային եկեղեցի մը ըլլալով, բնականաբար ան շաղախուած է այդ ժողովուրդի կեանքին ու ճակատագրին եւ ամէն անգամ որ Ազգը կորսնցուցած է քաղաքական իշխանութիւնը, եկեղեցին ստանձնած է ազգի պահպանման պատասխանատուութիւնը:

Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցին ըլլալով մէկ, ունի երկու կաթողիկոսական Աթոռներ: Ս. Էջմիածնի կաթողիկոսական Աթոռը կը գտնուի Էջմիածնի մէջ, Հայաստան, իսկ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսական Աթոռը կը գտնուի Անթիլիաս, Լիբանան: Երկու կա- ⇨7

⇦5

կաններ իրենց եռանդն ու միտքը կեդրոնացուցած են ճշդելու համար թէ գնդասեղի մը ծայրին քանի՞ հրեշտակ կրնայ կանգնիլ, մինչ այդ, մահմետական յորդաները կը գրաւէին անհովիւ մնացած Կոստանդնուպոլիսը:

_ Արդեօք կորսուա՞ծ է ամէն ինչ: _ Անշուշտ ոչ: Պայմանով սակայն, որ Հայց. առաքելական եկեղեցիին առիթ տրուի իր կարելիութիւնները անկաշկանդ ի սպաս դնելու իր ժողովուրդի հոգեւոր կարիքներուն. այլապէս, կարկտան միջոցներով պիտի գոհանանք ու հասնինք հոն, ուր այնքան արագ կերպով կ'ընթանանք:

Բնական է կրնայ առարկուիլ թէ, գիտական նուաճումներ, ընկերային շարժումներ, եղաշրջական գաղափարներ, մէկ խօսքով, արտաքին բազմապիսի ազդակներ կու գան ցնցել անհատին հաւատքը հանդէպ Տիեզերքի Արարիչ Աստուծոյ, որմէ կ'ազդուին նաեւ մեր նոր սերունդները, ու այդ պատճառով կը դժուարանան պատանիին կամ երիտասարդին յարումը քրիստոնէական առաւել պահանջկոտ կենսաձեւին:

Առարկութիւնը ճիշդ է, սակայն երբ Պուտտիզմը, իսլամը, յուդայականութիւնը չեն ազդուիր վերոյիշեալ շարժումներէն ու առաւել տարածում կը գտնեն, հակառակ այն իրողութեան, թէ այդ կրօնքները չունին վեհութիւնը քրիստոնէութեան, չունին հրապարակաւ խաչուած Աստուածորդւոյն թափուր դամբանը, ինչո՞ւ արդեօք քրիստոնէութիւնը կը նահանջէ: Առանց տարածուելու, կրկնեմ ժողովրդական բացատրութիւնը՝ հացը հացագործին տուր. քրիստոնէական դաստիարակութիւնը քրիստոնեային տուր, եւ տես թէ ինչպէ՞ս կը բարգաւաճի այդ:

Սիրելի ընթերցող, փաստ է, որ ծուռ բան մը կայ քրիստոնէական դաստիարակութեան գծով ընդհանրապէս, իսկ մեր ժողովուրդին մէջ յատկապէս: Շտկելը կը պահանջէ սիզիֆեան աշխատանք. յուսահատելու չէ. տեղէ մը պէտք է սկսիլ: Երբ մէկը պաղառութենէ կը տառապի, այդ գիտնալը չի բաւեր. դարմանին պէտք է դիմել. քրիստոնէութիւնը «պաղառութենէ» կը տառապի. եթէ դարմանին չնայինք, պարզ պաղառութիւնը կրնայ թոքատապի վերածուիլ, ի վերջոյ մահացնել:

Ուրախ եմ, որ հայ պատանին ու երիտասարդը կը զգան թէ անբնական բան մը կայ իրենց քրիստոնէութեան մէջ. քանի որ կը զգան, կը հաւատամ թէ պիտի որոնեն նաեւ բնականոնացման կերպերը եւ այդպիսով արդէն մտած կ'ըլլանք հարցի լուծման ուղիղ ճամբան: ❑

⇦6

թողիկոսական Աթոռները կը տարբերին իրենց վարչամեքենայով: Իւրաքանչիւրը ունի իր միաբանութիւնը եւ կանոնագրութիւնը: Դարերու ընթացքին երկու Աթոռներու յարաբերութիւնները եղած են թէ դրական եւ թէ ժխտական: Իւրաքանչիւրը փորձած է իր իշխանութեան սահմանները ճշդել յարաբերաբար միւս Աթոռին: Եղած են անհաճոյ դէպքեր, որոնք պէտք չէր պատահէին, Հայաստանեայց եկեղեցին ունենալով նոյն հաւատքը, նոյն եկեղեցական արարողութիւնները, նոյն չարականները: Կը կեդրոնանամ երկու կաթողիկոսական Աթոռներու յարաբերութեանց վրայ, յատկապէս Ղարաբաղեան պահանջատիրական շարժումէն սկսեալ:

Հայաստանեայց եկեղեցին կը պատկանի բոլոր հայութեան, ուր որ ալ ըլլայ ան: Սակայն, ինչպէս անցեալին, երկու կաթողիկոսական Աթոռները իրենց հետեւող ժողովուրդը ունեցած են իրենց իշխանութեան ծիրէն ներս, այնպէս ալ այսօր Հայաստանաբնակ հայեր եւ Արտերկրի հայութենէն բաժին մը կը գտնուի Ս. Էջմիածնի հովանիին ներքեւ, իսկ Արտերկրի հայութեան միւս բաժինը կը գտնուի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ հովանիին ներքեւ: Հայ ժողովուրդը եւս, աշխարհի այլ ժողովուրդներու նման ունի իր գաղափարաբանութիւնները, որոնք զինք կը բաժնեն զանազան հատուածներու:

Ղարաբաղեան պահանջատիրական շարժումն էր, որ երկու կաթողիկոսութեանց յարաբերութեանց առաջին քայլին նախընթացը դարձաւ: Ձեւով մը «բաժնուած» հայութիւնը Ղարաբաղեան շարժումով ինքզինք մէկ զգաց եւ անոր արդիւնքը եղաւ Արտերկրի հայութեան Ղարաբաղեան շարժումին Հայաստանի եւ Ղարաբաղի մէջ բնակող իր եղբայրներուն եւ քոյրերուն աջակցութիւնը եւ այդ օրերու Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսը՝ ՆՍՈՏՏ Գարեգին Բ. վեհափառը ըլլալով Արտերկրի հայութեան մէկ բաժնի հոգեւոր պետը, զնաց Ս. Էջմիածին եւ իր ժողովուրդի սէրն ու օգնութեան պատրաստակամութիւնը յայտնեց այժմ վախճանեալ՝ հոգելոյս ՆՍՈՏՏ Վազգէն վեհափառ հայրապետին եւ հայ ժողովուրդին:

1988 դեկտեմբեր 7-ն իր աղէտալի, մարդակուլ ու կործանիչ երկրաշարժով այս մերձեցման ու սիրալիր յարաբերութեան շարժումը աւելի սերտացուց, երբ Արտերկրի հայութիւնը իր առաւելագոյն օժանդակութիւնը հասցուց իր եղբօր ու քրոջ:

Այս առիթով Գարեգին վեհափառ դարձեալ գնաց Հայաստան իր հետ առնելով հսկայ օժանդակութիւն: Օժանդակութեան հաւաքի առաքելութեամբ երկու Վեհափառները Ամերիկայի թեմերը այցելեցին: Անոնք երբ Արեւելեան շրջանը այցելեցին, միասնական կոչեր ուղղեցին էջմիածնական թեմին պատկանող Ս. Վարդան Մայր տաճարի եւ Կիլիկեան թեմի պատկանող Ս. Լուսաւորիչ Մայր եկեղեցւոյ բեմերէն:

Հայաստանը վերանկախացաւ 1991 թուականին: Այլեւս չկային սովետական ճնշումներ Ս. Էջմիածնի վրայ: Լաւ յարաբերութիւնները շարունակուեցան, երկու Վեհափառ հայրապետները քանիցս հանդիպեցան՝ թէ Հայրենիքի եւ թէ արտասահմանի մէջ: Նոյնիսկ Գարեգին վեհափառ Ա. Էջմիածնէն վերադարձին իր քարոզին մէջ ըսաւ. «Ոսկի կամուրջ մը ստեղծուեցաւ ընդմէջ երկու Աթոռներու»:

Վազգէն վեհափառին վախճանումէն ետք, Գարեգին վեհափառ ընտրուեցաւ Ս. Էջմիածնի կաթողիկոս: Վազգէն Ա. եւ Գարեգին Բ. կաթողիկոսներու սկսած սիրալիր յարաբերութիւնները այժմ կը շարունակուին Գարեգին Ա. եւ Արամ Ա. կաթողիկոսներու միջեւ: Յատկապէս այս օրերուն, երկու կաթողիկոսութիւնները կը համագործակցին փառաւորապէս նշելու Հայաստանի քրիստոնէացման 1700-ամեակը: Կը յուսանք որ այս յարաբերութիւնները շարունակուին: Զանոնք աւելի հաստատ հիմերու վրայ դնելու համար, Հայաստանեայց եկեղեցին պէտք է ունենայ մէկ կանոնագրութիւն: Եկեղեցականներ իրարու հանդէպ ունենան սէր եւ ըլլան համերաշխ, պատկանելով հանդերձ իրենց Աթոռներուն, իրենք զիրենք նախ զգան մէկ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ կղերական եւ այս յարաբերութեան ի տես երկու կաթողիկոսութեանց հովանիին տակ գտնուող ժողովուրդն ալ մոռնայ ամէն դժբախտ պատահար եւ ինքզինք զգայ մէկ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ զաւակ, երթայ որեւէ մէկ հայ եկեղեցի, իր մասնակցութիւնը բերէ պատարագին ու եկեղեցւոյ գործունէութեան: Մէկդի դրուի նախանձ ու ատելութիւն ու միայն փորձէ իր բոլոր եղբայրներն ու քոյրերը եկեղեցի առաջնորդել, փոխանակ ուրիշը բամբասելու եւ անոր նախատական խօսք ըսելու: Հայաստանեայց

⇨16

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀՕՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ՀԵՏ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Մոնթրէալի ցուրտ օրերէն մէկն էր: Իր առօրեայով բնական պիտի համարուէր եթէ այդ օր վեհափառ հօր այցելութեան ամէնակարեւոր օրերէն մէկը չ'ըլլար, քանի այստեղ բնակող հայ երիտասարդներս ժամադրուած էինք, մեզի համար յատկացուած երիտասարդական հանդիպումին:

Մեր ժամադրավայրն էր՝ Ս.Գրիգոր Լուսաւորիչ Առաջնորդանիստ եկեղեցւոյ սրահը:

Նախքան սրահ մտնելս մտահոգուած էի թէ մեր երիտասարդութիւնը պէտք եղածին պէս փառաւոր ընդունելութիւն մը պիտի յաջողցնէ:

Երբ Գարեգին վեհափառին մասին մտածեմ, միտքս կուգայ իր հոուապետական այցելութիւնը Բերիոյ թեմին (ՍՈՒՐԻԱ), ուր երիտասարդութիւնը շրջապատած էր հայրապետը ամենուրէք:

Եւ ահա սրահ կը մտնեմ ու սառած կը մնամ, որովհետեւ հոն շուրջ 400 երիտասարդ երիտասարդուհիներ հաւաքուած կը տեսնեմ. անկեղծ կ'ըսեմ այս պատկերը մտքիս մէջ միշտ դրոշմուած պիտի մնայ:

Ի վերջոյ հանդիսավարը կը յայտարարէ վեհափառ հօր ժամանումը: Իսկոյն սրահը որոտընդոստ ծափահարութիւններով կը ցնցուէր:

Պատուոյ սեղանին ետին հիւրերը իրենց տեղերը գրաւելէն ու հանդիսավարը՝ որակարգը ներկայացնելէ ետք հրաւիրեց վեհափառ հայրը որ իր օրհնութիւն ու պատգամը տայ ներկաներուն:

Վեհափառը իր պատգամին մէջ, անդրադարձաւ մեր կեանքի ճշմարտութիւններուն, ուր պէտք է մենք փնտռենք մեզի օգուտ բերող տուեալներ, միշտ հեռու մնալով անցողական երեւոյթներէն, հետամուտ ըլլալ լաւագոյնին հասնելու, յատկապէս լաւագոյնս օգտագործելով գիտական բարձր մակարդակի ուսման առիթը: Ինչպէս նաեւ չեչտը դրաւ, մարդկային բարոյական հասկացողութեան վրայ, մատնանշելով թէ անով է որ պէտք է մեր եւ մեր միջավայրը գնահատենք: Եզրափակելով ըսաւ մեր այսօրուայ «Ազատ ու Անկախ Հայրենիքի» իրականութեան մէջ մենք մեծ պարտականութիւն մը ունինք ընելիք ուր որ ալ կը ընթացքին մէջ է, թեպէտ կը գործուին սխալներ սակայն անոնք անփորձութենէ բխող սխալներ են եւ որոնք ժամանակի ընթացքին կարելի է սրբագրել, ըլլայ ժողովրդավարութեան առնչութեամբ, կամ այլ՝ տնտեսական, ընկերային, կրօնական եւայլն . . .:

Ուրիշ հարցումի մը պատասխանելով ըսաւ «այսօր մենք իբրեւ Հայաստանեաց Առաքելական եկեղեցի, համայնավարութեան 70 տարիներու ստեղծած հոգեւոր պակասութիւնը, ամբողջացնելու համար մեծ դժուարութիւններ կը դիմագրաւենք ուր նիւթական եւ մարդուժի մեծ կարողականութեան կարիքը կայ, սակայն ստեղծուած առիթները կը ջանանք լաւապէս օգտագործել, առանց մոռնալու որ կարգ մը օտար կրօնական շարժումներ կամ աղանդներ այստեղ պարապ հող մը կամ կրօնական անմշակ ժողովուրդ մը համարելով, կը փորձեն արմատ նետել մեր ժողովուրդին մէջ, սակայն անոնք մտահոգիչ չեն, որովհետեւ արմատ չեն կռնար նետել, եւ անշուշտ այստեղ մեծ կարեւորութիւն մը դեր մը ունի մեր եկեղեցւոյ տանելիք ապագայի աշխատանքներուն»:

Լուսանկար՝ Արաբ Դաւիթեանի

Խօսելով Արցախի եկեղեցական կեանքին մասին ան մատնանշեց թէ այժմ ունինք 7 եկեղեցիներու վերանորոգումի ծրագրեր, որոնք առաջարկուած են Արցախի թեմի կողմէ:

Նաեւ հարցումի մը պատասխանելով ըսաւ «թէ որեւէ ազգային համերաշխութեան գաղաթաժողովի մը կազմակերպումը կը կարօտի նախապատրաստական մեծ աշխատանքի որուն արդէն լծուած եմ»:

Հանդիպումը փակուեցաւ վեհափառ հօր պահպանիչով, որուն աւարտին ներկաներուն բաժնուեցաւ վեհափառ հօր այցելութեան առթիւ պատրաստուած գրքեր:

Շանթ Ժամկոչեան
Բեկոր Աչոտ Մասնաճիւղ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Յաջորդը ես էի: Բարձրախօսը պիտի ազատուէր որ մօտենայի հարցումս ուղղելու Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս՝ Գարեգին Ա. Հայրապետին: Մինչ այդ, հարցումս մտքիս մէջ կը կրկնէի, շարադասութիւնը փոխելով, լաւագոյն բառը փնտռելով, այդպիսի դժուար հարցում մը լաւագոյն ձեւով ուղղելու համար:

Պահ մը նոյնիսկ հարց տուի ինքզինքիս. արդեօ՞ք հրաժարէի հարցումէս. քաղաքական բնոյթ ունեցող հարց մըն էր ի վերջոյ. ինչո՞ւ զայն ուղղէի կղերականի մը. բայց եւ այնպէս, հայոց կղերականները մեր պատմութեան մէջ միշտ ստանձնած են քաղաքական դերեր... Մտածումներս կը շարունակուէին: Վեհափառը արդեօք ինչպէ՞ս պիտի պատասխաներ հարցումիս. անկեղծ պատասխանո՞վ թէ դիւանագէտ խօսք-ճառով:

Սուզուած էի այս մտածումներուն մէջ, երբ յանկարծ ինձմէ առաջ գտնուող հարցադրողը՝ բաւարարուած ստացած պատասխանէն, վերադարձաւ իր տեղը: Բարձրախօսը զիս կը սպասէր: Մօտեցայ, ինքնավստահ բայց միեւնոյն ատեն անհանգիստ՝ հարցումովս զինք նեղ կացութեան մատնելուս համար. եւ սկսայ.-

«Վեհափառ տէր, քիչ առաջ կը խօսէիք երիտասարդութեան մասին, անոր անտարբերութեան մասին. կը խրախուսէիք երիտասարդութիւնը որ ըլլայ երազներու, կորովի ու մնայուն արժէքներու տէր: Գիտենք որ երիտասարդը ընդհանրապէս իտէալապաշտ է, ռոմանթիկ: Այդ ռոմանթիզմի միջոցաւ ու իր իտէալին հասնելու տենչով՝ կ'ուզէ շուրջը տեսած երեւոյթները բարելաւել, իր նախորդներուն սխալները սրբագրել:

«Ես, իբր երիտասարդ, ծնած ու մեծցած Գանատայի մէջ, ապրած՝ ժողովրդավարութեան օրինակով ու վայելած անոր բոլոր բարիքները, իսկապէս յուզուած ու յուսախափ եմ Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող մարդկային իրաւանց ու ժողովրդավարութեան խախտումներուն դիմաց, նաեւ ժողովուրդի մեծամասնութեան անտարբեր վիճակով: Վայրկեան մը նոյնիսկ եթէ ընդունինք որ ժողովուրդին մեծամասնութիւնը եօթանասուն տարի ապրած ըլլալով համայնավարութեան լճացումին մէջ՝ իրմէ ըմբոստացում ակնկալելը անիրապաշտ է, ի՞նչ կ'ընէ սակայն երիտասարդութի՛ւնը... Հայաստանի երիտասարդ տարրը, որ սկզբունքով իտէալապաշտ ու կրքոտ պէտք է ըլլայ, արդեօք կ'անդրադառնա՞յ այս ակնփախ խախտումներուն ու այս երեւոյթը անընդունելի գտնելով զայն փոխելու նպատակ ու եռանդ ունի՞:»

Ու սպասեցի Վեհափառ տիրոջ պատասխանին:

Նախ՝ յստակացուց թէ ինք միայն ինը ամիսէ ի վեր Հայաստան կը գտնուի եւ առիթը չէր ունեցած երիտասարդութեան կեանքէն ներս գտնուիլ ամենօրեայ ձեւով: Ու, իր կարգին ուղղեց հարցում մը. «Արդեօք ու՞ր կայ, եթէ կայ, կատարեալ ժողովրդավարութիւն:» Ու կասկածի տակ դրաւ Գանատայի ու Միացեալ Նահանգներու ժողովրդավարութիւնը ու մարդկային իրաւանց սկզբունքներու ամբողջական յարգումը, պատճառաբանելով թէ անոնք տակաւին կը մերժեն 1915-ի դէպքերը ճանչնալ ու որակել իբր ցեղասպանութիւն (genocide), ու տակաւին կը խօսին «աղետալի դէպքեր» (tragic events) ու «ջարդ» (massacres) բառապաշարով: Ապա, լրիւ մոռնալով կամ անտեսելով Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող մարդկային իրաւունքներու բոլոր խախտումները, պատճառաբանելով թէ եթէ կան՝ ինք մանրամասնութիւններէն տեղեակ չէ, կեդրոնացաւ միմիայն «ժողովրդավար» ընտրութիւններուն շուրջ: Վեհափառը յիշեցուց երիտասարդութեան թէ անոնք ազատ ընտրութիւններ էին, ուր ժողովուրդը ընտրե՛ց իր ղեկավարները, հետեւաբար եզրակացուց թէ Հայաստանը չենք կրնար ոչ-ժողովրդավար երկիր սեպել: «Ձգտում կայ դէպի ժողովրդավարութիւն» ըսաւ ան: Ձգուշացուց նոյնիսկ մամլոյ մէջ գրուածներուն հանդէպ, խրատելով երիտասարդութեան՝ միայն թերթերէն ու մամլոյ տուած տեղեկութիւններով չգոհանալ, որովհետեւ անոնք հեռուէն դիտողներ են յաճախ:

History, like beauty, is in the mind of the beholder...

C'est le regard qui fait la réalité... Դիտանկիւնը չատ ⇨10

⇦9 բան կը փոխէ, ուզեց հասկցնել երիտասարդութեան: Վերջապէս, եզրակացուց՝ մասամբ պատասխանելով հարցումիս, երբ ըսաւ թէ Հայաստանի երիտասարդութիւնը կ'ապրի շատ մը դժուարութիւններ. տնտեսական ու ցուրտի պատճառներով համալսարանները ամիսներով կը փակուին ու ընդհանուր ուղղուածութեան (orientation) պակասը ունի երիտասարդութիւնը: Հայկական աւանդութիւնները մոռցած, քաղաքականութենէ աւելի՝ հետաքրքրուած ու կլանուած է միմիայն արեւմտեան բարքերով ու մշակոյթով, ու արդիապաշտութեան մակերեսային երեւոյթներով: Կարծես՝ կ'ապրի Ամերիկայի երազով:

Այս վերջին բաժնով է միայն որ ստացայ գոհացուցիչ պատասխան: Տխուր սակայն ճշգրիտ պատկերը՝ Հայաստանի երիտասարդութեան: Մնացեալը սակայն՝ յուսախափ թողուց զիս:

Քանի՜ անգամ կրկին ունկնդրեցի այն ժապաւէնը ուր արձանագրուած էր Վեհափառ հօր պատասխանը, այն յոյսով որ յիշողութիւնս դաւաճանած ըլլար զիս, սխալ լսած ըլլայի: Արձանագրութիւնը իւրաքանչիւր անգամ կը հաստատէր լսածս:

Բայց ինչու՞: Ինչու՞ այս խուսափողական պատասխանը: Ինչպէ՞ս այս անհիմն խօսքերը: Գարեգին Ա. վեհափառը իսկապէս կը հաւատա՞ր իր կարգ մը ըսածներուն: Միթէ ան նոյն ա՞նձն էր որ ապրած էր արեւմուտք, տեսած՝ ժողովրդավարութիւն, գէթ յարաբերակա՛ն իմաստով (եթէ ընդունինք որ չկայ «կատարեալ» ժողովրդավարութիւն): Այն անձը, որուն ուղեղը չէր պղտորուած համայնավարութեամբ: Ան՝ որ ի՛ր իսկ խօսքերով «սփիւռքի զաւակ» էր: Ան՝ որու արժէքը, իմաստութիւնն ու ողջմտութիւնը քաջ ծանօթ են հայ ու նոյնիսկ համաշխարհային համայնքին:

Անշուշտ չէի ակնկալէր լրիւ հրապարակային քննադատումը Հայաստանի իշխանութեան: Օրուան պայմանները այլ կեցուածք կը հրամայէին: Սակայն ինչպէ՞ս երթալ հակառակ ծայրայեղութեան: Ինչպէ՞ս ամբողջովին արժեզրկել Գանատայի կամ Արեւմուտքի ժողովրդավարութիւնը, նոյնիսկ եթէ դատապարտելի է անոնց կեցուածքը Հայկական ցեղասպանութեան հանդէպ, եւ այդպիսով անուղղակիօրէն պատճառաբանել ու նոյնիսկ արդարացնել Հայաստանի երեւոյթները: Ինչո՞ւ կասկածի տակ առնել հայ ու նոյնիսկ օտար մամլոյ տեղեկատուութիւնները: Ինչպէ՞ս «ազատ ու արդար» որակել Հայաստանի վերջին ընտրութիւնները: Ի՞նչպէս մոռնալ կամ անտեսել Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող ազատ մամուլի կասեցումը, կազմակերպութիւն ու կուսակցութիւններու գործելու արգիլումը, անհիմն բանտարկութիւնները, բանտերէ ներս անմարդկային վարվելակերպը ու բեմադրուած դատավարութիւնները: Միթէ իրմէ սպասուածը ա՞յդ էր: Որու՞ ջաղացքին ջուր կը լեցնէր Ամենայն Հայո՛ց Կաթողիկոսը... Ահա ո՛ւր էր իսկական դժբախտութիւնը:

Դժգոհ վերադարձայ աթոռիս: Նոյնիսկ անարգուած զգացի: Շուտով սակայն դժգոհանքս հետզհետէ ուղղեցի նաեւ այն պայմաններուն՝ որոնք ստիպեցին մեր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը չեղելու իրէն ուղղուած հարցումէն, ու երբե՛ք համոզիչ ու նոյնիսկ անհիմն հաստատումներ ընելու զանատահայ երիտասարդութեան: Պատասխան մը՝ որ, համոզուած եմ, իր անկեղծ կարծիքը չէր արտայայտէր:

Ահա ու՛ր հասած է Հայաստանի իշխանութիւններուն կաշկանդումը ազատ միտքի ու արտայայտութեան:

Կարին Յովսէփեան

Եկեղեցի յաճախել

Բոլորս տեղեակ ենք թէ Աստուծոյ պատուիրաններէն մէկը եղած է սովորաբար եկեղեցի յաճախել Իր օրին: Ժամանակին, երիտասարդներ վարժութիւն ունէին ամէն կիրակի եկեղեցի յաճախել իրենց ընտանիքով: Բաղդատելով այս օրերուն, այս բարի սովորութիւնը հետզհետէ նուազած է: Բարեբախտաբար, ոմանք դեռ կը յարգեն այս մէկը: Անձնապէս, ես ալ կը փափաքէի կանոնաւորապէս եկեղեցի յաճախել, սակայն ժամանակի անյարմարութեան պատճառով, միայն բացառիկ առիթներով կ'իրագործեմ Աստուծոյ հանդէպ այս պարտականութիւնը: Ինքնարդարացումի փորձ մը չէ որ կ'ընեմ: Աստուծոյ հետ մեր կապերը պահելու լաւագոյն միջոցը կ'ըլլայ եկեղեցի յաճախելը: Սակայն, կը հաւատամ թէ տարբեր ձեւեր ալ կան նաեւ, որոնք քիչ թէ շատ նոյն նպատակին կ'ուղղեն մեզ:

Իմ կարծիքով, քաջալերելի է որ բոլոր հայ երիտասարդները, նուազագոյն, պէտք է շաբաթը մէկ անգամ ժամանակ տրամադրեն Աստուծոյ այս պատուիրանը կատարելու: Կը յուսամ թէ բոլոր անոնք որոնք եկեղեցի կը յաճախեն, նախ ազատ կամքով երթան, ու Աստուծոյ հետ կապ պահելու փափաքով եւ ո՛չ՝ այլ նպատակներով...

ԺՈՍԼԻՆ ՀԱՆԱՇԵԱՆ
Լաւալի Բեկոր Աշոտ մասնաճիւղ

Excerpts from "In search of spirtual life" / "How I see Youth"

Karekin II

This is part of a transcript of a message delivered I n New York at a meeting organized by the Youth of the Eastern Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, during His Holiness' pastoral visit to the United States of America on the 3rd of June 1983.

I have been an academic man for some time in my life, and I would like to begin with a definition. What do we mean by "challenge". In the concept of challenge I find a sense of motivation. Simple invitation to a person makes that person passive, but challenge makes the person take issue with something that is offered in the discussion or a given concrete situation of life. A person with no challenge cannot be fully a human. And that is as a strong statement, as I believe it to be. Because it goes down to the depth, the very heart of life. Challenge means to be faced by such problems, to confront such situations in which you test yourself. You begin to think of yourself first, before you react or you actually confront the problem.

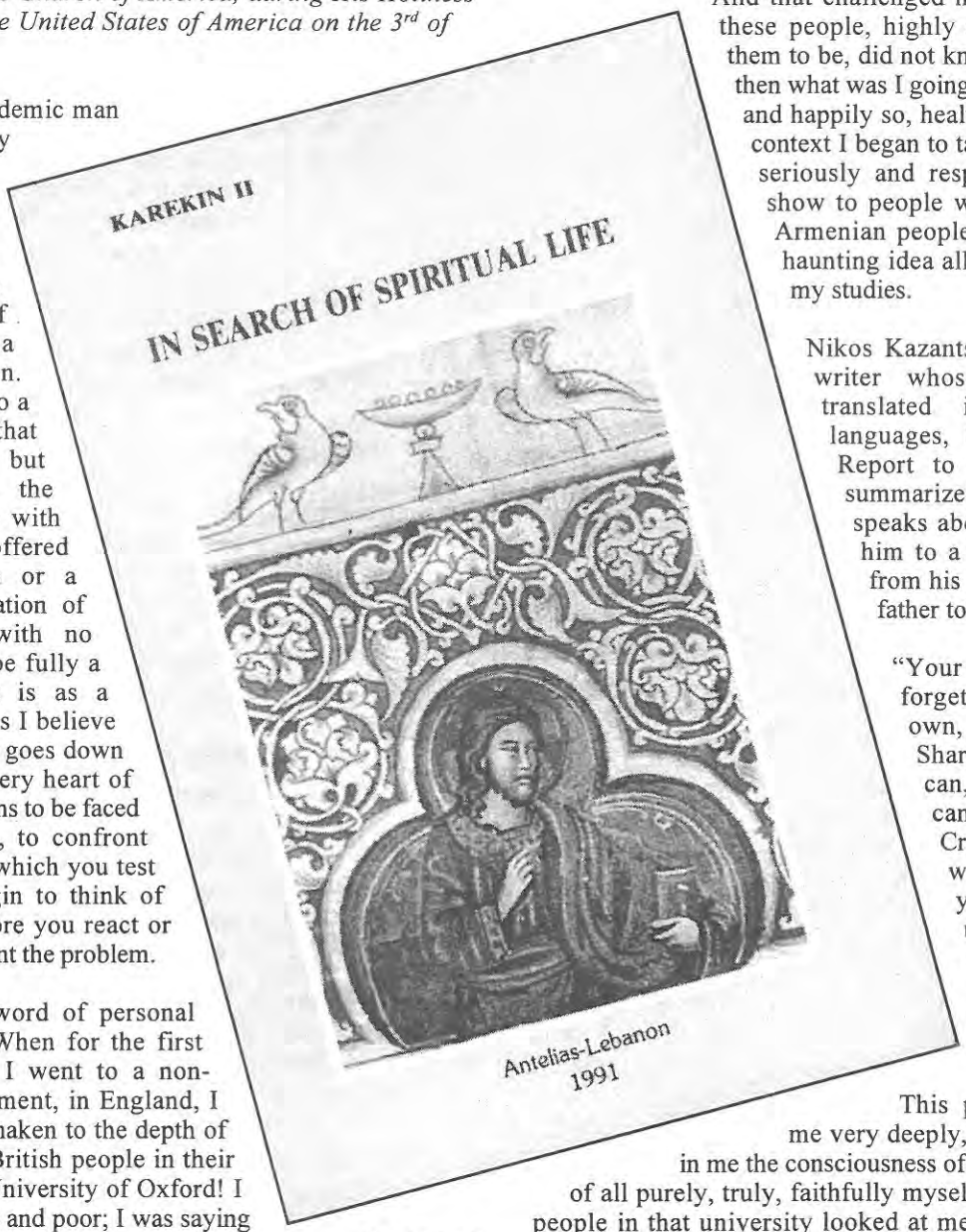

Let me say one word of personal experience here. When for the first time in my life I went to a non-Armenian environment, in England, I was terrified and shaken to the depth of my heart. Facing British people in their highly renowned University of Oxford! I was feeling humble and poor; I was saying to myself: " How can I speak with these British People in my broken English?" And one evening, the first evening of my arrival (and that was the first time in my life that I had left Lebanon or Syria for Europe) while passing through the common room of the Wycliffe college library hall, a person who as walking next to me introduced himself:

"My name is Robinson";

And I replied:

"My name is Sarkissian", and I added: " I am Armenian."

"Where ia Armenia?" he said

"You don't know?" I said, deeply surprised. And that challenged me. I began to think: if these people, highly educated, as I thought them to be, did not know where Armenia was then what was I going to do? I was challenged and happily so, healthily so, because in that context I began to take my student life very seriously and responsibly: how could I show to people who I was and who the Armenian people were? That became a haunting idea all along the two years of my studies.

Nikos Kazantsakis, that great Greek writer whose books have been translated into more that 20 languages, in his book called " Report to Greco" in which he summarizes his philosophy of life, speaks about his father who sent him to a Catholic school, away from his homeland of Crete. The father told the son:

"Your are from Crete, don't forget. Your mind isn't your own, it belongs to Crete. Sharpen it as much as you can, so that one day you can use it to help liberate Crete. Since you can't help with arms, why not with your mind? Do you understand what I'm asking of you? Say yes! That's for today, tomorrow, and always. Do not disgrace me."

This passage has impressed me very deeply, indeed. It strengthened in me the consciousness of my obligation to be first of all purely, truly, faithfully myself. Whenever the British people in that university looked at me, I felt I was under the terrible burden of carrying in my humble person that great wealth that Armenia signifies in history. Therefore, I was telling myself: " Let me not be that person because of whom people might think wrong or bad of my Church and Nation. I would not commit that kind of betrayal to my own being as a member of that centuries-old nation in the world".

Compiled by S.D.K.
LEVON SHANT CHAPTER

Monthly Chronology of Events

Compiled from Asbarez-On-Line

E-mail address: 76635,2505@Compuserve.com

1. MOSCOW ARMENIANS MARK SUMGAIT MASSACRE ANNIVERSARY.
2. CORPORATIONS SEEKING INVESTMENTS IN ARMENIA
3. DEPUTY-GOVERNORS FOR ARMENIAN PROVINCES
4. KARABAKH SAYS AZERIS HOLDING MORE THAN 220 ARMENIANS
5. LRAGIR PUBLICATION SUSPENDED FOR THREE MONTHS
6. PAPAZIAN MEETS WITH OSCE CHAIRMAN
7. KARABAKH DELEGATION MEETS WITH ARMENIAN COUNTERPARTS
8. VAHAN HOVENESSIAN'S TRIAL BEGINS
9. DEMOCRATIC PARTY CALLS FOR BAGRATIAN'S RESIGNATION
9. DEMOCRATIC PARTY CALLS FOR BAGRATIAN'S RESIGNATION
11. RADANOVICH RALLIES SUPPORT FOR GENOCIDE RESOLUTION
12. MUNJOIAN TAKES THE STAND DURING "DRO" TRIAL

February 29, 1996

1. MOSCOW ARMENIANS MARK SUMGAIT MASSACRE ANNIVERSARY

YEREVAN (Noyan Tapan)-The Armenian community of Moscow gathered Thursday to mark the eighth anniversary of the Sumgait massacres in a solemn gathering organized by a council of community organizations.

Hundreds of Armenian men, women and children were brutally victimized and forcibly deported at the hands of the Azeri OMON special forces in the Armenian-populated Azeri town of Sumgait in 1988, resulting in 32 deaths. This sparked a wave of violence and further human rights abuses against Armenians by Azeris since the beginning of the Karabakh liberation movement.

These actions were not condoned by then communist leader Gorbachev.

2. CORPORATIONS SEEKING INVESTMENTS IN ARMENIA

YEREVAN (Noyan Tapan)-US Ambassador to Armenia Peter Tomsen announced, Wednesday, that Armenia had signed agreements with US corporate giants AT&T and Coca-Cola on investments in Armenia's economy.

In 1994, Tomsen claimed, Armenia was the only republic among CIS member-states to report economic growth, and it was due to these "official reports" that the World Bank and the International Monetary Fund allocated long-term credits-or loans-to Armenia, at low interest rates.

3. DEPUTY-GOVERNORS FOR ARMENIAN PROVINCES

YEREVAN (Noyan Tapan)-Armenian Prime Minister Hrant Bagratian recently appointed a number of new Deputy-Governors for the Republic's new administrative divisions. The new territorial/administrative division, replacing the Soviet-era "Region" (Shrchan), will be the "Province"-or "Marz," in Armenian.

The postings are as follows:

Gevorg Arzumanian, former Deputy Chairman of Yerevan's Arabkir District Executive Committee, has been appointed Deputy Mayor of Yerevan;

Former Chairman of the Artik Regional Executive Committee, Bedros Sakeyan has been appointed Deputy Governor of the Shirak Province;

Former Chairman of the Echmiadzin Regional Executive Committee, Hrachya Hovsepian, is now Deputy Governor of the Armavir Province;

Former Chairman of the Hrazdan Regional Executive Committee, Kochar Manoukian, was appointed Deputy Governor of the Kotayk Province;

Former Deputy Minister of Trade, Service and Tourism, Rafik Mkrtchian, has been appointed Deputy Governor of the Aragatsotn Province;

Former Chairman of the Sevan City Council, Rudik Ghukassian, was appointed Deputy Governor of the Gegharkunik Province;

Former Chairman of the Jermuk City Council, Bantukht Manoukian, is now Deputy Governor of the Vayots Dzor Province; and, the Former Deputy Chairman of the Masis Regional Executive Committee, was appointed Deputy Governor of the Ararat Province.

Chairman of the Ijevan Regional Executive Committee, Jemma Ananian, was appointed Deputy Governor of the Tavush Province.

4. KARABAKH SAYS AZERIS HOLDING MORE THAN 220 ARMENIANS

YEREVAN (Noyan Tapan)-The Nagorno Karabakh Republic State Commission on POWs, Hostages and Missing Reports, recently, reported that there are approximately 60 Azeri POWs being held in Karabakh, while more than 220 Armenian POWs and hostages are currently being held in Azerbaijan, mostly under inhumane circumstances.

March 4, 1996

5. LRAGIR PUBLICATION SUSPENDED FOR THREE MONTHS

YEREVAN (Noyan Tapan)-Yerevan's Spandarian District Court handed-down a decision Friday, suspending publication of the Lragir daily, one of a handful of independent newspapers still operating in Armenia after a government crackdown against the free press last year.

According to Armenia's Justice Ministry, Lragir published articles in its

Feb. 7 and Feb. 22 issues, respectively, "aimed at stirring up national hatred" and "containing calls for war and territorial claims against Georgia."

6. PAPAZIAN MEETS WITH OSCE CHAIRMAN

YEREVAN (Noyan Tapan, Azg)-Armenian Foreign Minister Vahan Papazian met, Friday, with an Organization for Security and Cooperation in Europe delegation led by the current OSCE Chairman, Swiss Foreign Minister Flavio Cotti.

During meetings, officials expressed concern over the slow pace toward progress in Karabakh negotiations aimed at resolution of the 8 year old conflict and stressed the importance of direct contacts between parties to the conflict.

Cotti and Papazian also exchanged views on the possibility of combining the two approaches for settlement of the Karabakh conflict-a package settlement, and a stage-by-stage settlement-which, according to OSCE Minks Group members, may be more beneficial to the negotiations process.

7. KARABAKH DELEGATION MEETS WITH ARMENIAN COUNTERPARTS

YEREVAN (Azg)-A Nagorno Karabakh Republic parliamentary delegation, headed by parliament Chairman Garen Babourian, arrived in Yerevan, recently, and held meetings with the President, Minister of Foreign Affairs, and Chairman of the parliament of the Republic of Armenia.

According to an agreement, signed on March 1, on collaboration between the parliaments of the two republics, bi-lateral political, economic, scientific, and cultural relations will be developed and information about the creation of laws will also be exchanged.

March 5, 1996

8. VAHAN HOVENESSIAN'S TRIAL BEGINS

YEREVAN (Noyan Tapan)-The trial of Armenian Revolutionary Federation leader Vahan Hovanessian and 30 others, charged with purportedly attempting the so-called "forceful overthrow of the Armenian government" and high treason, began, Tuesday.

Hovanessian, a former ARF Bureau member, and Manvel Yeghiazarian, commander of the "Arapo Battalion" of the Karabakh struggle, as well as scores of other young men-including members of the battalion-were illicitly arrested last July in midnight raids across the capital. Analysts here have called the arrests and subsequent detention of the men, mostly Karabakh defense organizers, part of an increasingly violent campaign to silence the country's democratic opposition.

The majority of the detainees have been charged with the illegal possession of firearms, a "gray area" when it comes to Karabakh defense activists, say sources here.

The prosecution is being represented by Senior Assistant to Armenia's Attorney General, Khalafian, and Prosecutor Charkhifalakian.

9. DEMOCRATIC PARTY CALLS FOR BAGRATIAN'S RESIGNATION

YEREVAN (BBC)-The Armenian Democratic Party issued an announcement Monday, demanding the resignation of Armenia's Prime Minister Hrant Bagratian for not fulfilling promises and leading an unhealthy economic policy.

The party released a statement saying that Bagratian's economic policy contradicts the vital interests of the people of Armenia, jeopardizes national security and may cause social polarization and result, therefore, in growing emigration from Armenia.

March 6, 1996

10. SICU CALLS FOR DIASPORAN PARTICIPATION IN ELECTIONS

YEREVAN-The Scientific-Industrial and Civil Union issued an announcement, recently, calling on the government of Armenia to establish polling places in the Diaspora for upcoming presidential elections. The text of the announcement appears in translation below.

Over the last few years in Armenia, dire economic conditions, social injustice, unemployment, rampant arbitrary violations of human rights and other such factors have forced between 700,000 and 800,000 citizens to leave the republic. Most of whom being of voting age, have been deprived of the opportunity to participate in elections for Armenia's authorities.

March 12, 1996

11. RADANOVICH RALLIES SUPPORT FOR GENOCIDE RESOLUTION

WASHINGTON-The President of the influential Republican freshman class, Congressman George Radanovich has called upon his colleagues in the House of Representatives to cosponsor and work for the passage of the Armenian Genocide resolution (H.Con.Res.47), reported the Armenian National Committee of America.

In a letter Thursday, which the ANCA helped to draft, Rep. Radanovich stressed to each first-term House Republican the "moral responsibility to remember and condemn past atrocities in an effort to prevent future genocides." He pointed out that Turkey, "by openly acknowledging this tragic chapter in its history," can "help to raise the level of trust in a strategic, yet highly unstable, region of the world and facilitate the normalization of relations between Turkey and Armenia."

12. MUNJOIAN TAKES THE STAND DURING "DRO" TRIAL

YEREVAN (Noyan Tapan)-Defendant Armen Munjoian, refused once again, to be subject to in court questioning during Mondays session of the so-called "Dro trial. However, the 31-year-old Armenia native did issue a statement. ⇨15

Munjoian delivered a 27

ՊԵՏՈ

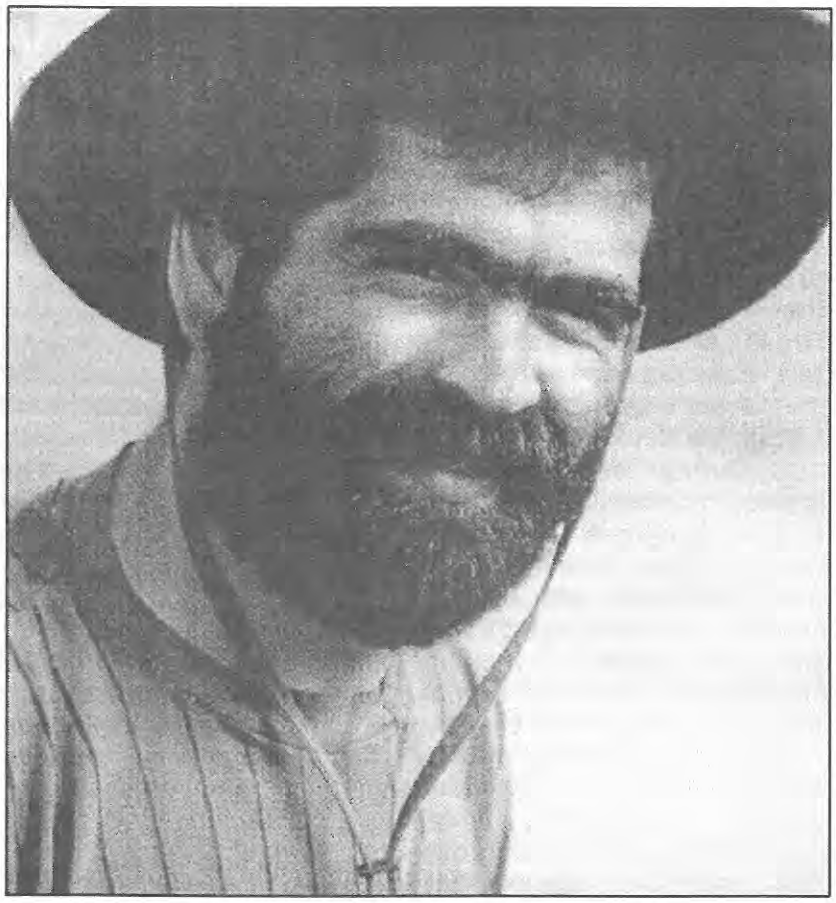

9 Փետրուարին, Թորոնթոյի ՀՅԴ ԳԵՄ-ի Սիմոն Զաւարեան մասնաճիւղը կազմակերպեց խրախճանք, նուիրուած Արցախի մէջ զոհուած հրամանատար ընկ. Պետոյի յիշատակին: Ներկայ էին աւելի քան 40 ընկեր-ընկերուհիներ:

Որպէս հայկական սովորութիւն, նշանակուեցաւ թամատան եւ խրախճանքին, թամատայի գլխաւորութեամբ ընկերներու ձայն տրուեցաւ խօսելու եւ իրենց կարգին յիշելու ընկեր Պետոյէն մնացած յուշերն ու յիշատակները:

Ձեռնարկէն խանդավառուած, Սուրէն Պապուչեան նուիրեց յուշատախտակ մը (Արցախի զինանշանը), այն ընկերներուն, որոնք կամաւոր Արցախ մարտադաշտ մեկնած էին, որոնքէ իրենց կարգին զայն նուիրեցին ՀՅԴ Սողոմոն Թէհլիրեան կոմիտէութեան, որպէս յիշատակ: Ձեռնարկը տեւեց 5 ժամ, երգուեցան յեղափոխական եւ ազգային երգեր, ուր քիչ ետք, Սիմոն Զաւարեան մասնաճիւղի վարչութիւնը 200 տոլար նուիրեց Արցախի ֆոնտին:

Ընկեր Պետո Ղեւոնդեան զոհուած է 14 փետրուար 1994-ին Օմարի լեռնանցքին վրայ (Քելբաջար): Երբ ան կը հրամայէ որ շտապ օգնութեան վարորդը մեկնի եւ արցախցի վիրաւոր ազատամարտիկ մը բերէ, վարորդը անկարելի կը տեսնէ այդ ականապատուած դաշտէն անցնիլ եւ կը մերժէ, իսկ ընկեր Պետոյին խիղճը հանգիստ չ'ըներ, ետին թողուլ նոյնիսկ ուրիշ գումարտակի զինուոր մը: Ու ինք յանձն կ'առնէ, նստելով ինքնաշարժ ու կը մեկնի...

Իրմէ առաջ սարսափելի լուրը կը հասնի եւ Արցախի հրամանատարութիւնը ամբողջ Արցախի տարածքին լուրը ծածուկ կը պահեն երկու գիշեր, մինչեւ որ յաղթանակ շահող ու թշնամիին զարկին դիմադրող ամէն մէկ ազատամարտիկ չհիասթափուի. Պետոն զոհուեցաւ:

Արցախի բանակի հրամանատարութեան կողմէ առաջին անգամ «Դաշնակցական» ընկեր մը ստացաւ յետ-մահու առաջին կարգի մարտական խաչ:

Հաղբատի գումարտակէն զինուոր մը, 1994 յունուարին Ֆիզուլիի շրջանի պաշտպանութեանի ժամանակ երբ մեծ վտանգ կը սպառնար ամբողջ ճակատով հայկական բանակին, ան հարց կու տայ Պետոյին. «Պետո, ցաւդ տանեմ, մեր մասին մտածո՞ւմ ես». Պետոն կը պատասխանէ. «Այո, այո, դուք լաւ կացէք ամէն ինչ լաւ կը լինի». «Պետո ճան, կեանքիդ մեռնիմ, մեզ չմոռանաս լի, մենք էլ քո խոխէքն ենք լի»:

Եւ այսպէս Պետոն ոչ թէ կը մտածէր միայն իր գումարտակի մասին, այլ ամբողջ այդ տարածքի ռազմավարութիւնը կը ծրագրէր:

Քիչ են Պետոյի նմանները, սակայն շատ խիտ են իրեն զաղափարին հետեւողներու շարքերը:

Երբ ան շարքին առաջ կանգնած առաւօտեան խօսքը փոխանցէր կ'ըսէր. «Տղերք, Հայրենիքը վտանգի մէջ է...» եւ այսպէս կը շարունակէր իր ոգեկոչը նորակազմ բանակին: ▫

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ

Սիմոն Զաւարեան մասնաճիւղ

Կիլիկեան ջարդեր

Համիտ թեպէտ լեզու գտաւ Իթթիհատականներու հետ, սակայն չներեց որ հայերը գործօն դեր ունենային իր հակառակորդներուն յեղափոխութեան մէջ:

Հայերը կը պահանջէին վարչական ապակեդրոնացում, տեսակ մը ներքին ինքնավարութիւն օսմանեան տիրապետութեան տակ եւ այս պահանջը այդ ճգնաժամի միջոցին կրնար իրական դառնալ օտար պետութիւններու ճնշումով ալ: Կար Ատանայի մէջ Ահրար կոչուած կուսակցութիւն մ'ալ, հակառակորդ Իթթիհատականներու եւ ապակեդրոնացման քաղաքականութեան ջերմ պաշտպան:

Ատանան՝ դաշտային Կիլիկիոյ թագուհին, հարուստ էր, թալանի եւ կողոպուտի անհատնում չտեմարան մը հայերու ձեռքն յանձնուած: Ատանան շուրջ 75-80 000-ի բնակչութեամբ քաղաք մը՝ որ թերեւս կէս առ կէս քրիստոնեայ եւ մահմետական էին: Նախորդ տարիները ոչ մէկ արիւնալի դէպք պատահած էր, թրքախօս հայ բնակչութիւնը ոչինչ տարբերութիւն ունէր մահմետականներէն, բացի կրօնական հարցէն: Բայց թրքախօս ատանացին ալ գիտէր թէ հայ էր եւ հպարտ էր իր ցեղով:

Ջարդերը նախորդող օրերուն պետական գրգռումով եղան պատահական սպանութիւններ: Թուրք լրագիրները գրգռիչ յօդուածներ տպեցին, մոլեռանդ Մոֆթիներ (իսլամ կրօնապետ) մզկիթներուն մէջ հակահայ քարոզներ խօսեցան: Սրբազան պատերազմի մը հոտը կար:

1909 ապրիլ 1-ին սկսաւ առաջին յարձակումը հայկական թաղերու վրայ: Հայերը կրակով պատասխանեցին: Թուրք ոստիկանութիւնը յայտնապէս միացած խուժանին, մասնակցեցաւ ջարդերուն: Երբ իրենք ալ զոհեր տուին, կառավարութիւնը յայտնապէս ստելով դիմեց անգլիական հիւպատոսին որ իբր պատգամաբեր ապահովութիւն տայ հայերուն թէ խռովութիւններուն առջեւը պիտի առնէ, պէտք է իրենք ալ օժանդակեն պետութեան, յանձնելով իրենց զէնքերը: Հիւպատոսն իր տխուր առաքելութիւնը կատարեց եւ միամիտ հայերն յանձնեցին զէնքերը, առանց ատրճանակ մ'իսկ պահելու ապահովութեան համար:

Ատանայի փողոցներուն եւ շրջակայ բոլոր նահանգի գիւղերուն եւ աւաններուն մէջ փռուեցան շուրջ 30 000 անմեղ հայերու դիակներ: Քար ու քանդ եղաւ երկիրը: Հազարաւոր որբեր մնացին առանց հացի եւ պատսպարանի: Եւրոպական ազգեր նորէն մարդասիրական ճառեր խօսեցան, բայց Համիտ եւ Իթթիհատականներ հրճուեցան այս արիւնոտ յաղթանակին համար եւ Անգլիան իւրացուց Կիպրոսը:

⇦12 page handwritten analysis to the court in the first half of which he very effectively and clearly analyzed conditions surrounding the Karabakh movement and in the second half provided details on his arrest torture and the illicit charges brought against him. He also announced that upon leaving the territory of the Nagorno Karabakh Republic he always left arms used in defense actions in Karabakh and particularly noted that in 1990 Commander in chief of defense forces in the Hadrut region in Nagorno Karabakh, Eric Abrahamian, had provided Munjoian with a "Makarov" model pistol. Per a request from Vahe Haroutiunian, the weapon was also registered with the ARF Central Committee of Armenia.

He emphasized that all the texts being presented as evidence of his purported guilt, as well as the guilt of other defendants in the case, had been forged at the Armenian National Security
Ministry, formerly known as the State Directorate on National Security and the KGB, respectively.

Compiled by Nora Demirjian
Levon Shant Chapter

ARMENIAN STUDENTS' CONGRESS

– լսա՞ծ ես ASC–ի մասին:
– Ի՞նչ է աս, American Society of Criminals?
– Չէ ծո՛, Armenian Students Congrress!

Շատ հաւանական է որ դուք ալ այսպիսի խօսակցութեան մը վկայած ըլլաք:

Դժբախտաբար, Գանատահայ երիտասարդներուն մեծ մասը գաղափար չունի ASC–ի մասին: Միութիւն մը, որ կրնայ դառնալ շատ գործնական միջոց մը, հայ ուսանողական միութիւնները իրար կապելու, եւ հայ ուսանողները որպէս մէկ հաւաքականութիւն ներկայացնելու համար:

Հանրութեան եւ ի մասնաւորի հայ երիտասարդութեան ASC–ի մասին տեղեկացնելու նպատակով, «ԱՐԾԻՒ»–ի խմբագրական կազմը որոշեց հարցազրոյց մը ունենալ ASC–ի այժմու նախագահին՝ Ռաֆֆի Նիղիպլեանի հետ:

Հ.1.– Կրնա՞ք որոշ գաղափար մը տալ թէ երբ հիմնուած է ASC–ը:
Պ.1.– ASC–ը հիմնուած է 70–ական թուականներու վերջերը, սակայն միայն վերջերս է որ վերաշխուժացած է: Կանոնագիրը ամփոփուեցաւ եւ վերջնականացաւ 1993–ի Յունուարին: Հիմնադիր միութիւններն եղած են Universite de Montreal, Concordia եւ McGill ASA–ները:

Հ.2.– Ի՞նչ աշխատանքներ տարած է ASC–ը անցեալին:
Պ.2.– Քանի մը տարիներ առաջ ASC–ի անդամ միութիւններու ներկայացուցիչներ հանդիպում ունեցած են Ընթարիոյի Հայ ուսանողներու հետ Հ.Ո.Մ. մը կազմելու նպատակով սակայն այլազան պատճառներու բերումով փորձը ապարդիւն անցած է: Այս տարի, ASC–ին, Հ.Յ.Դ. Գ.Ե.Մ.–ի հետ կազմակերպեց սեմինար մը McGill–ի մէջ, որուն նիւթն էր՝ Հայաստանը եւ Հայ ժողովուրդը 21–րդ դարու սեմին:

Հ.3.– Ի՞նչ ծրագիրներ ունիք:
Պ.3.– Այս տարուայ գլխաւոր նպատակներէն է վերականգնել եւ կամ ստեղծել CEGEP–ներու մակարդակի հայ ուսանողական միութիւններ, ինչպէս Dawson–ի, Mariannapolis–ի, Bois De Boulogne–ի եւ Vanier Հ.Ո.Մ.–երը:

Հ.4.– Արդեօք դժուարութիւններ կը դիմագրաւէ՞ք:
Պ.4.– Տրուած ըլլալով որ ASC–ը միայն վերջերս է որ վերաշխուժացաւ, հայ ուսանողները տակաւին բաւականաչափ տեղեակ չեն անոր գոյութենէն: Ուրիշ դժուարութիւն մըն է ASC–ի գրասենեակ եւ յատուկ հեռաձայնի թիւ չ'ունենալը:

Հ.5.– Արդեօք ASC–ը որեւէ քաղաքական կողմնորոշում ունի՞:
Պ.5.– Ինչպէս կանոնագրին մէջ գրուած է ASC–ը որեւէ քաղաքական կողմնորոշում չ'ունի: Սակայն ASC–ը կրնայ ընդառաջել տարբեր կազմակերպութիւններու գործակցութեան առաջարկներուն: Օրինակ՝ Հ.Յ.Դ. Գ.Ե.Մ.–ի ձեռնարկած սեմինարին կազմակերպական աշխատանքներուն մեր մասնակցութեամբ, մենք եղանք կապը Հայ ուսանողներու եւ Գ.Ե.Մ.–ի կեդրոնական վարչութեան միջեւ:

⇦7 եկեղեցին կը պարպուի իր հաւատացեալներէն, գլխաւոր մտահոգութիւնը այդ պէտք է ըլլայ եւ ոչ թէ միութեան հարցը, որովհետեւ մէկ է Հայաստանեայց եկեղեցին, միայն վարչականօրէն ըլլալով տարբեր: Ժամանակը կու գայ երբ վարչականօրէն ալ մէկ կ'ըլլայ: Լաւ յարաբերութեան որպէս դիպուկ արդիւնք, լաւ կ'ըլլայ որ բոլոր Հայաստանեայց եկեղեցիները պատարագի ընթացքին յիշեն երկու կաթողիկոսներուն եւ երկու պատրիարքներուն անունները:

Պէտք է ըմբռնենք, որ Ս. Էջմիածինը, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ համար կայ եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը՝ Ս. Էջմիածնի համար: Այսօր Հայ ժողովուրդը հոգեւոր զարթօնքի, Քրիստոնէութեան աշխուժացման եւ կենսաւորման կարիքը ունի, Մայր Հայրենիքի եւ Արտերկրի մէջ: Զանազան աղանդաւորական կազմակերպութիւններ կը վխտան Հայաստանի մէջ եւ կը փորձեն ու յաճախ կը յաջողին քրիստոնեայ Հայ ժողովուրդը «վերաքրիստոնէացնել»: Երբ Հայ հոգեւորականի մը կարիքը զգացուի, ան կաթողիկոսական թէ պատրիարքական որ Աթոռէն ալ որ ըլլայ, առանց խտրութիւն դնելու պէտք է փութայ ու օգնութեան հասնի, Հայաստանի թէ Սփիւռքի մէջ գտնուող Հայ ժողովուրդին: Աշխարհը կը փոխուի եւ Հայ ժողովուրդը ըլլալով անդամը ազգերու ընտանիքին, ինք ալ կը դիմագրաւէ զանազան դժուարութիւններ, որոնց հանդէպ պէտք է պատրաստ ըլլայ, իր պատասխանը տալու, իր հայու արժանավայել դիրքը ճշդելու: Հայաստանեայց եկեղեցին յաղթահարելու համար յարաճուն ընթացքով աճող այս դժուարութեանց, պէտք է բարեկարգուի եւ որպէս Հայաստանեայց առաքելական մէկ եկեղեցի իր կեցուածքը ճշդէ:

Ս. Էջմիածնի եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ լաւ յարաբերութիւնը չաղախ պէտք է հանդիսանայ Հայրենիք–Արտերկիր բարօր յարաբերութեանց, պետութիւն եւ զանազան կուսակցութիւններ եւ կազմակերպութիւններ բարւոք յարաբերութեանց: Մեր անկեղծ յարգանքը կը տածենք հանդէպ մեր բոլորին սիրելի Հայրենիքին, որպէս սրբութիւն, մեր ժողովուրդի պատմութեան ակունքը եղող, մեր արմատաւորման, ծլարձակման եւ Հայակերտման հնոցը դարձած Հայրենիքին, սակայն երբեք պէտք չէ մոռնանք 1915–ին Պատմական Հայաստանի հողերէն տեղահանուած Արտերկրի մէջ ապրող Հայութիւնը եւ անոր յաջորդող սերունդները, այլ զայն ընդունինք Հայրենիքի մէկ անբաժան չնչող իրականութիւնը, Հայրենիքի կարօտովը ապրող նոյն մայր Հայրենիքի հարազատ զաւակները:

ՌԱՖԱՅԷԼ

ԶԻՋԻԼ ԿԱՄ ՉԶԻՋԻԼ

Ահա թէ Արցախեան ազատագրութեան պայքարը, իր ութերորդ տարին բոլորեց: Գիտենք թէ ինչ դժուարին պայմաններու տակ մեր Արցախի ժողովուրդը կրցաւ յաղթական դուրս գալ այս պատերազմէն. բայց կը մնայ ամենէն կարեւոր հանգրուաններէն մէկը, որն է Արցախի հանրապետութեան ճանաչումը միջազգային ընտանիքին կողմէ:

Արդէն երկու տարիներէ ի վեր, խաղաղութեան «արդար» լուծում մը գտնելու ճիգեր կը թափուի զանազան պետութիւններու կողմէ: Պահ մը մտածենք թէ ինչպէս Ատրպէյճանը կրցած է իր ունեցած հարստութիւններուն հանդեպ պետութիւններու մօտ շահագրգռութիւն ստեղծել: Այսպէսով Արցախի հանրապետութեան ճակատագիրը վտանգուած է: Ըստ լուրերուն, Ատրպէյճանը հետագրգռուած չէ, որեւէ լուրջ զիջում կատարելու, սպասելով բոլոր զիջումները արցախցիներէն: Գալով գերպետութիւններու (superpowers) առաջարկած լուծումներու տարբերակներուն, նկատի առնելով Պոսնիոյ խաղաղութեան դաշնագիրը, հաւանական է որ Արցախահայութեան ճակատագիրը Եուկոսլաւիոյ ժողովուրդի ճակատագրին նմանի: Եւ եթէ այդ պատահի, ինչպիսի՞ խաղաղութիւն կրնանք ակնկալել, երբ երկու թշնամի ազգեր մէկ երկրի մէջ կ'ապրին: Աւելցնենք թէ հայերը մինչեւ ե՞րբ զիջելու պարտաւոր են: Զմոռնանք որ մեր պատմութեան դասերը մեզի կը թելադրեն օտարին չվստահիլ մեր ճակատագիրը. ասկէ առաջ ալ միջազգային երկիրներն էին որ երաշխաւորեցին մեր մեծ Հայաստանի ապագան. իսկ այսօր նայինք թէ ի՞նչ մնացած է մեզի այդ արդար իրաւունքէն:

Ուրեմն անգամ մը եւս հարցնենք թէ՝ կարելի՞ է վստահիլ գերպետութիւններու խաղաղութեան ծրագիրներուն:

Գէորգ Գազեզեան
Լեւոն Շանթ մասնաճիւղ

CRITIC'S CORNER

Նախ ներողութիւն ըսեմ որ այս թիւին մէջ արժեւորումս ֆիլմերու մասին չէ, այլ T.V. show-ի մասին է:

Entertainment Tonight

Այս "program"-ը, որ մօտաւորապէս 10 տարի է գոյութիւն ունի, ամէն գիշեր ժամը 7-ին կրնանք դիտել եւ մտիկ ընել ինչ կ'անցնի կը դառնայ մեր շատ սիրելի աստղերուն կեանքերուն մէջ:

Նախ ըսեմ որ ես անձնապէս դժուարութիւն ունիմ Mary Hart-ը մտիկ ընելու: Չեմ գիտեր ի՞նչ է որ այս կինը ինձի անախորժելի կը դառնայ, հաւանաբար "thanks john" ըսած ձեւն է կամ հաւանաբար այդ գեղեցիկ ոտքերն է որ camera-ն երբեք չի փախցներ: Կարծես Tina Turner-ին հետ մրցակցութիւն կ'ընէ, որպէսզի "legs pantyhose"-ի յաջորդ "commercial"-ը ընէ: Կամ ալ John Tesh-ի "playboy style" մակերը, որ կարծես "barbie-ken doll"-ին կը նմանի, ok! ok! ok!, կը բաւէ խօսնակները ցեցենք, անցնինք "show"-ին:

Զկուաց եմ "Dallas cheerleaders"-ները տեսնելէն "E.T."-ի վրայ: եթէ կը կարծէք որ ասոնք մաս կը կազմեն "Entertainnment"-ի աշխարհին, կարծեմ որ պէտք է դադրիք կարդալ այս տողերը եւ անցնինք ուրիշ էջի մը:

Այո՛ գիտեմ որ George Clouney-ն կարող դերասան մըն է, բայց ամէն ինչ իր չափ ու սահմանը ունի: Կը բաւէ այս տղուն ցոյց տան: Այո՛, գիտեմ որ մակերը կտրած ձեւը իրեն կը վայելէ, եւ այո՛, գիտեմ որ բաւական աղջիկներ կինքը համակրելի կը գտնեն, չշարունակենք որովհետեւ հաւանաբար վիրաւորական բառեր գրեմ, որ շատ յարմար չեն այս էջերուն համար:

Leonard Maltin. Ասկէ աւելի (Antipathique) խօսնակ չեմ տեսած: Թող սկսի ակնոցներուն "model"-ը փոխել, կարծես անգործ դեղագործի մը կը նմանի: "Critique"-ները թող ինքզինքին պահէ:

Ինչպէս կրնամ մոռնալ "Pamela Anderson"-ը: "Untalented", գեղեցիկ (Ya O.K!) ոեւէ մէկ ֆիլմի արժէք չունեցող անձ մը . . . Oh, մոռցայ Baywatch աշխարհին ամենէն շատ դիտուած show (anyways), ես անձնապէս երբեք չեմ դիտած եւ ո՛չ ալ միտք ունիմ դիտելու:

Լմնցնելու համար, կը կարծեմ "E.T"-ին պէտք է որ վիճակը փոխէ որովհետեւ "this is no վիճակ". աւելի մտնան "international scene"-նին մէջ, յարկաւ թող պահեն "north" ամերիկայի լուրերը բայց չափաւորուին, եւ քիչ մը աւելի "variety" ցոյց տան իրենց "interview"ներուն մէջ, որովհետեւ երթալէն "tabloid trash T.V"-ի տեսքը կ'առնէ:

Մի քանի "etertainment" "magasine"-ներ որ կ'առաջարկեմ:

-Entertanment weekly
-Premier (ֆրանսերէն եւ անգլերէն)
-Variety
-Movimaker
-Movieland
-Studio

THE CRITIC

BARENAKED LADY

When French director Olivier Assayas phoned Arsinee Khandjian to propose her the part of a barenaked American woman in a Parisian hotel room in his next film, she was...surprised. "Actually I was horrified" the actress says "I could not understand why he'd think of me for such a part...I've always felt really uncomfortable with my body!"

Uncomfortable? She doesn't seem to be. At least not tonight. In this gray and cold Mc Gill Auditorium where she's been invited by the ASA (Armenian Student Association) for an informal Q&A session, Arsinee Khandjian is all ease, warmth and charisma.

In her films too, (*The Adjuster*, *Calendar* and *Exotica* to name but a few), she has always been quite daring and (soul) baring. "That's because I constantly need to test myself. What would be the point of sticking to roles that resemble you in everyday life?" she says, "I love challenge, even though I am terrified each time I undertake a new project".

And these are not mere words. After all, playing Zoe, the very pregnant owner of a strip club in *Exotica* is not the most obvious choice for a woman who is actually expecting. Let alone one who is insecure about her body. "This time around, I really did not feel comfortable. I felt grotesque, especially with all these beautiful girls around me. I really was on the edge of not doing it at the last minute," she recalls.

But the first of these challenges was probably acting itself. Coming from a rather traditional family, Arsinee's upbringing was not very conducive to acting. She spent years dutifully compiling degrees (she holds a master in Public Administration), while pursuing acting on the side. "I had a schizophrenic career" she says laughing. It took a propelling meeting with Atom Egoyan (at the audition for *Next of Kin*) and many more films before she could admit to herself that acting was her vocation; that she was enjoying it and being appreciated for it.

This conservative education is something she is still fighting to come to terms with. "The culture I come from is definitely not the most open one", she says, almost apologetically, "Take the issue of sexuality for example. Okay, I never had problems talking about it and thought I was quite open. But it is only through *Exotica* that I realized how all these discussions and intellectualizations are just defense mechanisms. In doing the research for the film, I had to go to strip clubs, meet the women who work there, without being judgmental or merely a voyeur. It was an amazing breaking of taboos...and an important revelation about my own sexuality".

It is also through one of her films, *Calendar,* that Arsinee explored another of her daunting themes, Armenia. The film is one of the projects she feels the closest to, she explains. "We decided to discover Armenia for the first time, together, Atom and I. It was a project for us, for our own exploration. I was very scared because Armenia had always been such a myth in my family. Atom was not so scared because he didn't have the same expectations and conditioning".

Made with very little money, a reduced crew, and practically no planning, the film was quite different from Atom Egoyan's earlier projects which have always been carefully organized and storyboarded. *Calendar* is a spontaneous and raw travelogue. "We put it all in there without censoring, without knowing where we were heading", she says, "Had we known, we would probably have censored ourselves."

Has this initiatory trip altered the way she will talk of Armenia to her son? She forces herself to speak Armenian with him, she says, but it's hard. It seems like she's trying to impose a false reality on him because nothing else in his environment is in Armenian. "Ultimately, you've got to stop fantasizing and deal with what you have. You can have a very deep relationship to a culture that is a purely psychological one. If I can pass on to my son feelings, love and emotion for Armenia, that's what counts".

We seem to have strayed away from physique and body image there. What happened to the bare naked part in the French movie? "I've always tried to defy the idea of the "perfect" body, to show that all bodies are beautiful," she tells us, "But it's just not enough to say it. One must actually go and do something to prove it". And so, horrifying as it was, she flew to Paris and played the part.

And while we wait for the movie to hit the Canadian screens, we can catch her, fully clothed, in March, on stage in Ottawa, in Wajdi Mouawad's *Wedding Day at the Cro-Magnons.*

J.C.

ASTROLOGY

By Sonia Parseghian

Since the beginning of civilization, mankind observed the sky and expressed a strange fascination towards it. The man, before even inventing the telescope or understanding the stars, had felt the importance of their existence. The stars, bright and beautiful, could only be magical and their sparkle had to be carrying a message.

It is from this great curiosity that astrology was born.

Archeologists have found traces of astrological studies near most of the ancient civilizations. Very early, astrologers have realized that the majority of the stars and constellations, seem to be evolving in the sky in an orderly manner. They also observed that some of the stars, the planets, do not follow the general movement. They named them "wandering stars".

But for the public, astrology is the horoscope ! Many of us read it each morning before going to school or to work, to have an idea of what the day could bring us, money, hapiness, LOVE...

Horoscopes are not always accurate. They are written so generally that they could either be true or false. It will be too easy and too absurd to find only twelve categories of people on earth according to their zodiac, of course, this leads us to deception!

Astrology is a divination based on the supposed influence of stars upon human events.

Astrology is the study of the stars. But a study can be proven true or false. Astrology derives us into a mysterious and unknown world. How can we believe what we do not know?

Even if that may be, many people resort to astrology. Ordinary people, (well not that ordinary!) like you and me, see astrology as a source of hope to improve their living conditions.

If you have noticed, astrology talks always about good things that can happen to you. By offering us this happiness in life, astrology helps people to become optimistic and to have the "joie de vivre". For example, if someone is a bachelor, astrology will tell him that he will marry this year. That will boost his spirit and he will start looking for his love.

Unfortunately, there is also the bad usage of astrology. There will always be people who will do absolutely anything to make money. For example, books like The Influence of the Stars on Your Sex-Life. I am not saying that the contents are totally false. But the cover representing a couple making love is very seductive to the buyer's eye. What can we say, sex sells!

Not only books, but also telephone services, like Jojo's psychic alliance , are created to make money and to con people. And it doesn't come cheap, $4.99/ min. If the operators of these numbers really want to help people and they really care about them, they shouldn't charge money for their services. In short, it has become a question of business.

We all do agree that some astrologers are really gifted. But they should concentrate their work and efforts on how to improve the well-being of humanity. Astrology could be useful as long as YOU control it and not let IT control YOU.

Then again it's a free country, so judge for yourself!

ARIES

(Mars 21-April 20). - Your moral is at it's highest level, and nothing can alter that. LOVE: You will have a beneficial influence on your friends and colleagues that will reflect on you professional and private life. You will find the right words to comfort and encourage those in need. If you are not planning a trip, you will live an adventure right at home.

TAURUS

(April 21 - May 21).- Nobody will be able to resist your magnetism and your charm. LOVE: You will charm and you will be charmed by a person that you admire whose determination, Leo and Cancer play a prominent role. Suddenly, your future seems less sombre. You will be great company and people will love being around you.

GEMINI

(May 22 - June 21).- The perfect planetary vibes will encourage you to make rapid and right decisions. LOVE: Everything is beautiful except when it comes to the matters of the heart. There are a few dark clouds in your sky. But the clouds will pass and the sun will shine through. This month, be determined and you will get what or whom you want. Relationship will heat up towards the end of the month. Sagittarius plays important role.

CANCER

(June 22-July 23).- This month, everything will come from the heart. Otherwise, it would'nt be worth it. LOVE: The planet of love, Venus, will influence you. You will enjoy a period of happiness in your emotional life. Somebody you've known for a while, will interest you. You will be very attached to that person. Change will do you some good. In case of anxiety, art has a way to calm it.

LEO

(July 24 - August 23).- Balance your sensuality and your sensitivity especially if you're a woman. LOVE: Take good care of yourself. If everything is alright, don't take any chances. Everything starts by loving yourself. When you do people won't have any difficulties loving you.

VIRGO

(August 24 - September 23).- The position of the stars will encourage your intuition and creativity. LOVE: You will have great luck in love and friendship. People around you who love you sincerely will warn you about the risks you're taking unconsciously or voluntarily that could jeopardize your security. Think twice before taking any risks.

LIBRA

(September 24-October 23).- Very interesting month to travel or to correspond with people overseas. LOVE: The contacts you will have will be of quality and will advantage you socially and materially. They will be mostly people who take action, people very active in sports. Take the time to reexamine the decisions you take. If you are sure about yourself, don't change anything.

SCORPION

(October 24-November 22).-You seem very distracted lately .You should concentrate more energy on school and business.LOVE:Keep your eyes wide open.Mr. or Miss Right is under your nose. And he appreciates your company too...Be more attentive ! He or she is pouring his heart out to you.Also, your family will grow.Therefore , you will have more responsabilities.So , be ready!

SAGITTARIUS

(November 23-December 21).- Positive energy facilitates your life. LOVE: Take advantage of the situations that will be presented in your love life, social and professional life. You will meet optimistic and enthousiastic people who will do you some good. You have excellent chances especially in the love department. Capricorn and Virgo play prominent role. So go ahead, take that risk.

CAPRICORN

(December 22-January 20).- Excellent month, if you're intending to buy a new car or to decide on the direction your life will take. LOVE: Whatever your present needs are, you will have loving people around you who will help to fight your enemies, or who will simply make you happy. Only one thing: don't be proud and conceited. Accept the help that you get.

AQUARIUS

(January 21-February 19).- The moon increases your personal magnetism. LOVE: You will be very seducing, and attract people who share the same ideas and passions as you do. Go out, and have fun. Don't ruin your happiness by trying to solve other people's problems. Your own happiness is at hand. So, be carefull!

PISCES

(February 20 - March 20).- A very crucial problem will solve by itself. Good for you. LOVE: The stars will encourage your loves and friendships. Use your charm to reach the goal you have chosen. And importantly, don't loose any time. You will be very lucky, so let your destiny in the hands of faith, and don't think twice. Everything will work out on it's own.

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԷ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Բեկոր Աշոտ եւ Լեւոն Շանթ մասնաճիւղեր

Շաբաթ, 17 փետրուարին, ժամը 8.30-ին ՄՈՆԹՐԷԱԼԻ հայ կեդրոնի մարզասրահին մէջ, տեղի ունեցաւ «Ազգային եւ Յեղափոխական երգերու փառատօնը», կազմակերպութեամբ ՀՅԴ ԳԵՄ-ի «Բեկոր Աշոտ» եւ «Լեւոն Շանթ» մասնաճիւղերուն: Երիտասարդութեան խօսքը փոխանցեց օրուան հանդիսավար ընկ. Շանթ Ժամկոչեան, որմէ ետք հերթականութեամբ ելոյթ ունեցան ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԷՍԷՆ յատկապէս հրաւիրուած երգիչներ Կիրօ Տօնապետեան եւ Շահէ Սգայեան, ԹՈՐՈՆԹՈՅԷՆ Վարդան Պէրպէրեան, ՄՈՆԹՐԷԱԼԷՆ՝ Ճորճ Թիւթիւնճեան եւ Թիւթիւնճեան նուագախումբը: Սոյն ձեռնարկին ներկայ գտնուեցան աւելի քան 500 համակիրներ, բարեկամներ ու անդամներ, որոնք մինչեւ առաւօտեան կանուխ ժամերը, անցուցին անմոռանալի երեկոյ մը, որու ընթացքին ներկաներէն առատ նուիրատուութիւններ եղան:

Սիմոն Զաւարեան մասնաճիւղ

5 Մարտ 1996-ին Թորոնթոյի հայ գաղութը ժամադրուած էր բեմադրութեան մը, որ ամբողջութեամբ կազմակերպուած էր Թորոնթոյի Ս. Զաւարեան մասնաճիւղին կողմէ: Թատրոնին հեղինակն ու բեմադրիչն էր Մասնաճիւղին անդամներէն՝ ընկ. Շանթ Ղազարեան: Սոյն թատրոնին ներկայ գտնուեցան աւելի քան հինգ հարիւր թատերասէրներ: Վերոյիշեալ թատերախաղին նիւթը առնուած էր ԱՐՑԱԽԻ մէջ նահատակուած ընկ. Մհեր Ջուլհաճեանի կեանքէն:

Բեկոր Աշոտ մասնաճիւղ

_ Amnesty International? Ի՞նչ է այդ:

_ Կազմակերպութիւն մըն է, զոր կը զբաղի քաղաքական բանտարկեալներու հարցով...

_ Ինչպէ՞ս այդքան տեղեկութիւն ունիս այս միութեան մասին, Սարգիս:

_ Վարդա՛ն, եթէ փետրուար 4-ի հերթական ժողովին ներկայ գտնուէիր, այս հարցումը ինծի չէիր հարցներ: Վերոյիշեալ կազմակերպութենէն ներկայացուցիչ մը եկաւ եւ ընդլայնուած ձեւով բացատրեց կազմակերպութեան գործունէութիւնը: Նաեւ ժապաւէնի վրայ ցուցադրուեցան որոշ երեւոյթներ, սոյն կազմակերպութեան վերաբերեալ: Այս բոլորէն ետք, առիթը տրուեցաւ ընկերներուս հարցում ուղղելու ներկայացուցիչին: Հետաքրքրական ժողով մըն էր իրապէս, Վարդան: Մեղք որ փախցուցիր:

Լեւոն Շանթ Մասնաճիւղ

-Մարտ 2-ին տեղի ունեցաւ Լեւոն Շանթ մասնաճիւղի եւ Հ.Մ.Ը.Մ. կամքի սկաուտներու կազմակերպութեամբ CITY WIDE SCAVENGER HUNT մը:

-Մասնաճիւղը Մարտ ամսուայ հերթական ժողով գումարեց, որու ընթացքին Ընկ. Գեորգ Գաթարոյեան դասախօսեց Financial Planing-ի մասին:

-Մարտ 15-16 եւ 17 շաբաթավերջին, տեղի ունեցաւ 1995-96 տարեշրջանի մասնաճիւղային Ա. սեմինարը, 4-saisons բանակավայրէն ներս: Սեմինարի դաստիարակչական թեման էր՝ համաշխարհային զետնի վրայ տեղի ունեցած յեղափոխութիւնները: Դասախօսներն էին՝ Ընկ. Արմէն Փափազեան եւ Ընկ. Բաֆֆի Տօնապետեան:

-Մասնաճիւղս կը ծրագրէ կազմակերպել «Մեծ Եղեռնին» նուիրուած հրապարակային ասուլիս: նայեւ մօտ ատենէն Disco մը: Պատրաստուեցէ՛ք Հ.Յ.Դ. Գ.Ե.Մ.-ի Լեւոն Շանթի յատուկ գաւաթներու (MUGS) վաճառման...

Armenia, For Ever ...

Darkness invades the Light
As the sands flow in a silent voice,
Ruins are left in my heart,
Pain and Sadness in my soul
Death has overtaken my will
My soul has passed away . . . deceased.
Those who pass me by, shed a tear for my fate, my Death.
I will not die, for, the candles burn,
Though happiness has left my people's hearts,
Hope will never surpass
For, I live with each breath inhaled,
With each Heartbeat I grow stronger.
I have survived many atrocities,
Many Genocides,
Much blood
Those who wish my Death,
Disappointment they will receive,
For, I have lived many millenniums,
Will live for many more.
I have outlived Time,
I have outlived Life.
My people have survived Oppression and Evil,
The candle always burning bright with Pride and Honor,
Lighting the Darkness of my crumbled cities
The Land speaks words forgotten with time,
I tell the tales of my People,
My Children,
My soul revived with the birth of each new Life,
I will live,
I will survive the Deaths of my Children
Their Hearts and Souls taken from me.
Good will triumph over Evil
Light over Darkness
And as all Armenians reunite,
I will be born again,
I will regain Life,

Armenia will be Triumphant once more ..

Hera Tchaderian
Simon Zavarian chapter

Անցեալ ամսուան զարգացման մրցումի գրական դէմքն էր Միքայէլ Նալբանդեան: Որպէսզի աւելի լաւ գաղափար մը ունենաք այս գրողին մասին, ահաւասիկ իր քերթուածներէն մէկը.

ԵՐԳ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ

Միքայէլ Նալպանտեան

Ազատն Աստուած այն օրից,
Երբ հաճեցաւ չունչ փչել,
Իր հողանիւթ չինուածքին
Կենդանութիւն պարգեւել,
Ես անբարբառ մի մանուկ՝
Երկու ձեռքս պարզեցի
Եւ իմ անզօր թեւերով
Ազատութիւն գրկեցի:

Մինչ գիշերը, անհանգիստ,
Օրօրոցում կապկապած,
լալիս էի անդադար
Մօրս քունը խանգարած,
Խնդրում էի նորանից
բազուկներս արձակել,
Ես այն օրից ուխտեցի՝
Ազատութիւնը սիրել:

Թոթով լեզուիս մինչ կապեր
Արձակուեցան, բացուեցան,
Մինչ ծնողքս իմ ձայնից
Խնդացին ու բերկրեցան,
Նախկին խօսքն որ ասեցի՝
Զէր հայր, կամ մայր, կամ այլ ինչ՝
Ազատութի՛ւն, դուրս թռաւ
Իմ մանկական բերանից:

«Ազատութի՞ւն», ինձ կրկնեց
Ճակատագիրն վերեւից.
«Ազատութեա՞ն դու զինուոր
Կամիս գրուիլ այս օրից:
Ո՞Հ փչոտ է ճանապարհդ,
Քեզ շատ փորձանք կը սպասէ,
Ազատութիւն սիրողին
Այս աշխարհը խիստ նեղ է»:

_ Ազատութի՛ւն, _ գոչեցի, _
Թող որոտայ իմ գլխին
Փայլակ, կայծակ, հուր, երկաթ,
Թող դաւ դնէ թշնամին,
Ես մինչ ի մահ, կախաղան,
Մինչեւ անարգ մահու սիւն
Պիտի գոռամ, պիտ՝ կրկնեմ
Անդադար՝ Ազատութիւն:

Զարգացման մրցումի բաժին

Ֆեոայի

Ծնած եմ 1965-ին, Թալին գիւղը, որ մահէս ետք վերակոչուեցաւ իմ անուամբ: Անաւարտ ձգեցի ուսումս, որ սկսած էի Երեւանի պետական համալսարանին մէջ եւ կը հետեւէի պատմութեան մարզին: Ուր ալ գտնուէի, պէտք էր ըլլայի իմ կենդանի ժպիտով, յոյս, հաւատք, արիութիւն ներշնչող իմ առնական կեցուածքով:

1991-ի ապրիլ 30-ին, կեանքիս 26-րդ գարունը դեռ նոր-նոր բոլորած, ինկայ Ղարաբաղի անուանի գիւղերու պաշտպանութեան կռիւներուն ընթացքին:

Ձաւկիս ձգած միակ պատգամս այս է. «Հայաստանի փրկութիւնը... այս է միակ միջոցը, ներիր ինձ տղաս, ոչ քեզ պէտք չեկայ, ոչ էլ մօրդ...»:

Գրական դէմք

Ծնած եմ 1874-ին, Տիգրանակերտի Սեւերիկ գաւառին մէջ, սակայն Խարբերդ մեծցած ըլլալուս պատճառաւ, խարբերդցի կը համարուիմ:

Նախակրթութիւնս ստացած եմ Խարբերդի ազգային վարժարանին մէջ ու անցած եմ Թլկատինցիի դպրոցը, որ աւարտած եմ:

18 տարեկանիս կը նետուիմ ուսուցչական ասպարէզ:

1903-ին քանի մը ուրիշ ուսուցիչներու հետ կը ձերբակալուիմ Թուրք կառավարութեան կողմէ եւ կը բանտարկուիմ:

Ազատ արձակուելով, կը ստիպուիմ ապաստանիլ Պուլկարիա եւ հաստատուիլ Ֆիլիպէ քաղաքը: Հոն կը հիմնեմ «Ռազմիկ» թերթը, 1906-ին:

«Ազատամարտ» թերթի խմբագրապետը եղած եմ: Վարած եմ ազգային եւ կուսակցական պատասխանատու պաշտօններ:

Ծածկանուններէս մէկը եղած է «Աչք Եհովայի»:

1915-ին Մեծ Եղեռնի զոհերէն մէկը եղայ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Ո՞վ եմ ես» վարգացման մրցումին մասնակցողներուն.

Բոլոր մասնակցողները պարտին պատասխանել վերոյիշեալ երկու «Ո՞վ եմ ես»-երուն:

Ճիշդ պատասխանողները պիտի ստանան նուէրներ, տրամադրուած «Արծիւ»ի խմբագրական կազմին կողմէ:

Պայմանաժամ 10 Մայիս 1996:

Կը սպասենք ձեր պատասխաններուն:

ՍԱՄՈՒԷԼ

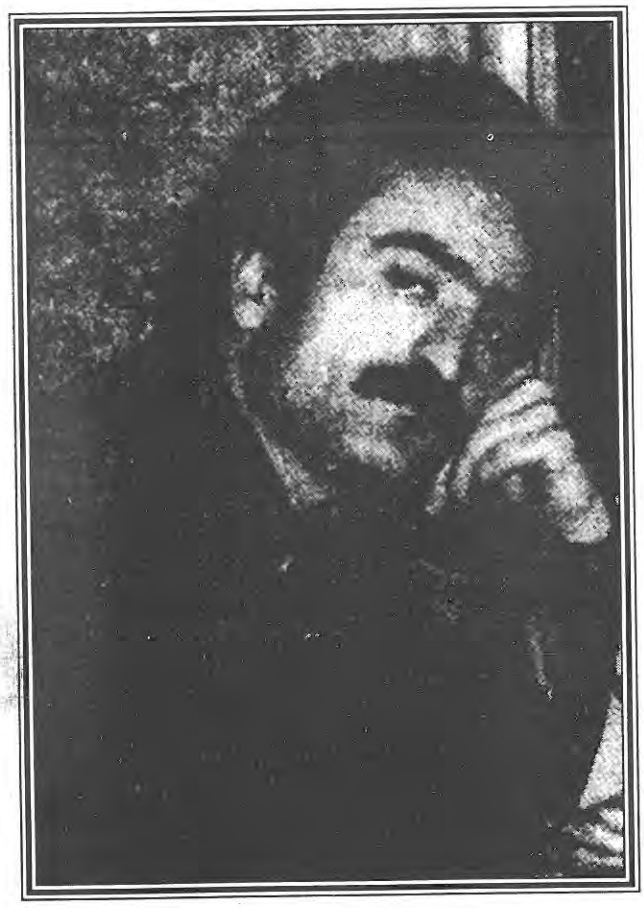

Հայրենիքի համար զոհուածների թիւն աւելացաւ եւս մէկով: Զոհուեց Տաւուշի շրջանում տեղի ունեցած բոլոր կռիւներին մասնակցած Սամուէլը: Զոհուեց՝ չբոլորած 33 տարին: Յունուարի 9ին նրա 33ամեակն էր բոլորելու...

Աւարտել էր Բերդի թիւ 1 միջնակարգ դպրոցը: Զինուորական ծառայութիւնից յետոյ մի քանի տարի բանուոր է աշխատել Բիւրեղաւանում: Բայց հայրենի Տաւուշը կանչում էր: 1986 թ. վերադարձաւ տուն: Սկզբում փականագործ էր Տաւուշի շրջկոոպի աւտոտնտեսութիւնում, յետոյ՝ Բերդի ոելէի գործարանում:

Եկաւ 1988 թիւը: Ինչպէս բոլորս, նա եւս մտաւ Ղարաբաղեան շարժման մէջ: Սակայն հէնց սկզբից գիտակցեց, որ Ղարաբաղի անկախութիւնը պէտք է պաշտպանել ոչ թէ խօսքով, այլ՝ զէնքով:

1989 թ. Տաւուշի շրջանի սահմաններում լսուեցին թշնամու առաջին կրակոցները: Մի խումբ քաջեր՝ Անդրանիկ Զուլհակեանի գլխաւորութեամբ, ստեղծեցին մարտունակ ջոկատ, որը յաջողութեամբ պահում էր ողջ սահմանը: Սամուէլը մասնակցեց այն բոլոր մարտերին, որ տեղի ունեցան Պառաւաքարում, Ներքին Կարմիրաղբիւրում, Մովսէսում, Զինարիում, Այգաձորում: Կուում էր համոզուած, որ արդարութիւնը վերջապէս կը յաղթի: Նրա կուսակցութիւնը հայ ժողովուրդն էր: Առաջնորդւում էր հանրայայտ երգի տողերով՝ «...Համոզուած ենք, որ միայն զէնքով կայ հայոց փրկութիւն»:

Շատ էր ուրախացել, որ Հայաստանում վերջապէս ստեղծւում է ազգային բանակ, եւ Տաւուշում երեւացել են առաջին նորակոչիկները:

Սամուէլի կեանքի թելը կտրուեց Դեկտեմբերի 30ին, Ներքին Կարմիրաղբիւր գիւղի մօտ մղուած մարտի ժամանակ: Սամուէլը զոհուեց, բայց նա կենդանի է, քանի որ իմացեալ մահն անմահութիւն է...:

«ԵՐԿԻՐ»
(6 Յունուար 1993)